

ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම්

3.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

වේගවත් ආර්ථික වර්ධනයක් තහවුරු කෙරෙන ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම්හි ස්ථාවර සංවර්ධනයක් සඳහා අවශ්‍ය මූලික සාධකයන් වන්නේ කාර්යක්ෂම ආයතන පද්ධතිය, එලදයි නියාමනය, තාර්කික මිල, ප්‍රමාණවත් ආයෝජනය සහ නිවැරදි ලෙස ඉලක්කගත කිරීම යනාදියයි. දියුණු යටිතල පහසුකම් පද්ධතියක් ශීඝ්‍ර ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වීමට අමතරව ගණුදෙනු කළ හැකි සේවාවන් ජනිත කිරීමට සහ යෙදවුම් සහ නිමැවුම් වෙළෙඳපොළවලට ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම මගින් දුගී බව තුරන් කිරීමට උපකාරී වේ. එමනිසා, අඛණ්ඩව යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට සහය නොදැක්වීමෙන් ආර්ථික වර්ධනය සහ දිළිඳුබව තුරන් කිරීම වැළැක්වීම පමණක් නොව, දේශීය වශයෙන් ලබාගත හැකි සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපනය වැනි සේවාවන් සඳහා ඇති ඉල්ලුම වෙනත් රටවල් වෙත ඇදී යාම මගින් අනිසි ප්‍රතිඵල ඇති කර වීමට ද හේතු විය හැක.

දශක තුනකට පමණ පෙරදී මූලික යටිතල පහසුකම් බොහොමයක් පෞද්ගලික අංශය මගින් කාර්යක්ෂමව සැපයිය හැකිව තිබුණ ද, ඒවා සැපයීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම රජය විසින් ම සිදුකරනු ලැබේ. මෙම පහසුකම් සුදුසු පරිදි මිල කිරීමක් හෝ ඉලක්ක කිරීමක් සිදුකර නොතිබූ අතර, ඒ නිසාම අධිපරිභෝජනයට හේතුවූවා මෙන්ම රාජ්‍ය මූල්‍ය මත පීඩනය වැඩි වීමට, සම්පත් අනිසි අයුරින් බෙදා හැරීමට සහ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා රාජ්‍ය ආයෝජන අවශ්‍ය පරිදි අඛණ්ඩව සැපයීමට නොහැකි වීමට ද හේතු විය.

1977 දී හඳුන්වාදුන් ආර්ථික ලිහිල්කරණයෙන් පසුව, ශීඝ්‍රයෙන් වැඩි වූ ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා යටිතල පහසුකම් සැපයීම ක්‍රමානුකූලව ප්‍රතිසංස්කරණය කරනු ලැබීය. මෙයට හේතු වූයේ ප්‍රමාණවත් රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩ පිළිවෙළක් නොමැතිවීමේ දුෂ්කරතාවය, සිවිල් සේවාවෙහි කාර්යක්ෂමතාවය වර්ධනය කිරීමේ දුෂ්කරතාවය සහ දේශපාලන මැදිහත්වීම්වලින් තොරව සුදුසු මිලක් සහ ඉලක්ක කිරීමේ ක්‍රියාපිළිවෙතක් පවත්වා ගැනීමේ දුෂ්කරතාවයන්ය. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාමාර්ගයන්ට, වෙළෙඳපොළ ප්‍රවේශයට පැවති බාධාවන් ඉවත් කිරීම හෝ ලිහිල් කිරීම, කළමනාකරණය බාහිර පාර්ශ්වයක් වෙත පැවරීම, රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය, පෞද්ගලිකරණය, මිල ප්‍රතිපත්තීන් වෙනස් කිරීම, නියාමන අධිකාරයන් පිහිටුවීම, සුබ සාධනය ඉලක්කගත පිරිස් වෙත යොමු කිරීම සහ සිවිල් සේවය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම ඇතුළත් විය.

ශ්‍රී ලංකා රජයේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයට අනුව, 2004 වර්ෂය තුළදී, ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම්

සංවර්ධනයෙහි හා ප්‍රතිසංස්කරණයන්හි තවදුරටත් වර්ධනයවනු දක්නට ලැබුණි. යටිතල පහසුකම් සපයන රාජ්‍ය ආයතන, ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණයන්ට භාජනය වූ අතර, යටිතල පහසුකම් සැපයීම ව්‍යාප්ත කරනු ලැබීමද, ප්‍රතිපත්තීන් ශක්තිමත් කිරීමද සිදු කරනු ලැබීය.

කාර්යක්ෂමතාවය වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සපයන ආයතන කිහිපයක් 2004 වර්ෂයේදී පිහිටුවනු ලැබූ උපාය මාර්ගික ව්‍යවසාය කළමනාකරණ ඒජන්සිය (SEMA) යටතට පත්කරනු ලැබීය. ඒ අනුව ලංකා බැංකු නෙල් නීතිගත සංස්ථාව, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය, ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය, ශ්‍රී ලංකා ගුවන්තොටුපල සහ ගුවන් සේවා අධිකාරිය, ශ්‍රී ලංකා මධ්‍යම ගමනාගමන මණ්ඩලය හා පොකුරු බස් සමාගම් සහ ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය යන ආයතන මේ යටතට පත් කරනු ලැබීය. ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය හැර අනෙකුත් ආයතනයන්හි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය දැඩි පිරිහීමකට ලක්ව පවතින අතර, කාලීනව සිදුකළයුතු වූ ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු නොකිරීම නිසා තවදුරටත් පරිහානියට පත්වෙමින් පවතී. මෙවන් දැවැන්ත රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි බොහෝකල් සිට පැවත එන ගැටළු, රටෙහි සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවයට මහත් තර්ජනයක්ව පවතිනුයේ, ඒවා විසින් ජාතික ආර්ථිකය වෙත සපයනු ලබන සේවාවන්හි උපායමාර්ගික වැදගත්කම නිසාය.

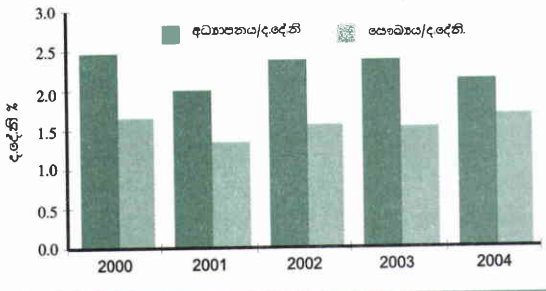
1997 දී සෞඛ්‍ය කටයුතු පිළිබඳ ජනාධිපති කාර්ය සාධන බලකාය ඉදිරිපත් කළ මූලික නිර්දේශයන් වන සෞඛ්‍ය පහසුකම් වර්ධනය කිරීම, සෞඛ්‍ය පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම, ආයතන පද්ධතිය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම, විකල්ප මූල්‍ය උපාය මාර්ග වැඩිදියුණු කිරීම සහ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශවල සහයෝගීතාවය වර්ධනය කිරීම අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. තවද මෙම සියළු බහුවිධ ප්‍රතිසංස්කරණයන් සහ සංවර්ධනයන්, 2003 ඔක්තෝබර් මස ජපාන අන්තර්ජාතික සහයෝගීතා ආයතනයේ සහාය ඇතිව පිළියෙළ කරන ලද ජාතික සෞඛ්‍ය සඳහා වූ ප්‍රධාන සැලැස්ම යටතට ගෙන එනු ලැබීය.

අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ 1998 සිට හඳුන්වාදෙනු ලැබූ ප්‍රතිසංස්කරණ මාලාවන්, මූලික වශයෙන් සෑම අංශයක්ම ආවරණයවන පරිදි අධ්‍යාපන යටිතල පහසුකම්හි ගුණාත්මක භාවය හා සේවා සැපයුම් වැඩි දියුණු කිරීමට ඉලක්ක කරනු ලැබේ. මෙම උත්සාහයන්, පහසුකම් අඩු ප්‍රදේශයන්හි අධ්‍යාපනික අවස්ථා වැඩිකරලීමේ පරමාර්ථයෙන් ආරම්භ කරනු ලැබූ “නවෝද්‍යා පාසල් ව්‍යාපෘතිය” මගින් තවදුරටත් ශක්තිමත් කරනු ලැබේ.

2004 වර්ෂය තුළදී යටිතල පහසුකම්හි මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරීත්වයක් දක්නට ලැබුණි. නව ආයෝජන නොමැති වීම නිසා සහ ජාත්‍යන්තර බැංකු තෙල් මිල ඉහළ යාම වැනි හේතූන් නිසා විදුලිබල අංශය විශාල පසුබෑමකට ලක්වූ නමුත් විදුලි සංදේශ සේවය සහ වරාය සේවාවන් තවදුරටත් ප්‍රසාරණය විය. 2004 වර්ෂය තුළදී රාජ්‍ය අංශය සතු බස් සමාගම් සහ ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය මගින් සැපයූ මගී ප්‍රවාහන සේවාවන් තවදුරටත් දුර්වල වූ නමුත් පෞද්ගලික ප්‍රවාහන සේවයේ ප්‍රසාරණයක් දක්නට ලැබුණි. සංචාරක අංශයේ වර්ධනයත්, ජාත්‍යන්තර ගුවන් සේවා යථා තත්ත්වයට පත්වීමත්, නව ගමනාන්තයන් සඳහා සේවා සැපයීම පුළුල් කිරීම මෙන්ම ගුවන් සේවා ක්ෂේත්‍රය තුළ මෑතකදී හඳුන්වාදෙනු ලැබූ ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් නිසාත්, සිවිල් ගුවන් සේවාවල විශාල දියුණුවක් දක්නට ලැබුණි. වර්ධනය වූ දේශීය සහ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳමත්, වැඩිදියුණු වූ කාර්යක්ෂමතාවයත්, ඵලදයී අලෙවිකරණ ක්‍රියාමාර්ගයන් නිසාත්, වරාය සේවාවල කැපීපෙනෙන වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. සාර්ව ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයේ සිදුවූ වර්ධනයන් සමඟ පොලී අනුපාත පහළ යෑමේ වාසිදායක තත්ත්වය, නිවාස වෙළෙඳපොළ තවදුරටත් ප්‍රසාරණය වීමට හේතු විය. සුභසාධන ප්‍රතිලාභ පහත මෙතෙක් ක්‍රියාත්මක නොවූනද, ඉලක්කගත කිරීම වැඩිදියුණු කිරීම සහ ආදායම් ඉහළ නැංවීමේ විවිධ වැඩසටහන් හේතුවෙන් සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව පහත වැටුණි.

යටිතල පහසුකම්වල අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ මෙතෙක් සම්පූර්ණවී නොමැති අතර, මෙම අංශය තුළ රජයේ ආයෝජන ද සතුටුදායක මට්ටමක නොපවතී. මේ නිසා ලෝකයේ සෙසු රටවල් හා සැසඳීමේදී, විශේෂයෙන්ම ශීඝ්‍රයෙන් දියුණුවන ආසියානු ආර්ථිකයන් හා සැසඳීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ඒ හා සමගාමී වීමට අසමත් වී තිබේ. මෙම තත්ත්වය මහා මාර්ග, විදුලිය, විදුලි සංදේශ සේවය, ප්‍රවාහනය සහ ජලසම්පාදන ක්ෂේත්‍රයන්හි මෙන්ම සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන පහසුකම්වල විශාල හිඟයකට සහ

3.1 රූප සටහන
සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපන ගඳුගා වූ රජයේ වියදම

ප්‍රාදේශීය විෂමතාවයකට මඟපාදනු ලැබ ඇත. මුළු පිරිවැය ආවරණයවන පරිදි මිල තීරණය නොවීමේ හේතුවෙන් ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් සපයන ආයතනවලට රජයේ අයවැය තුළින් සපයනු ලබන ප්‍රතිපාදන මත දිගින් දිගටම යැපීමට සිදුවී ඇත. බොහෝ ක්ෂේත්‍රයන් තුළ ස්වාධීන නියාමන යාන්ත්‍රණයන් දක්නට නොලැබෙන අතර පවත්නා නියාමන ක්‍රමයන්ද දුර්වල හෝ අකාර්යක්ෂම මට්ටමක පවතී. නිරන්තරයෙන් පැවති කම්කරු ආරවුල්, ආයෝජනය ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ නිසි ඉලක්කයන්ගෙන් තොරවීම නිසා රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවය අඩපණවී ඇත. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, සමස්තයක් වශයෙන් මහජනතාවට සිය මිල කළ නොහැකි ජීවිත, මරාන්තික වසංගත රෝගවලට බිලි දීමට සිදුව ඇති අතර, එමගින් ආර්ථික වාතාවරණය ද දැඩි පිරිහීමකට ලක් කරනු ලැබ ඇත. අධ්‍යාපන සේවා එහි නිමැවුම් සහ වෙළෙඳපොළ අවශ්‍යතා අතර විශාල නොගැලපීමකට ලක්ව ඇති අතර ශීඝ්‍ර ආර්ථික වර්ධනයක් උදෙසා අවශ්‍යවන මානව ප්‍රාග්ධනය බිහිකිරීමට සහ එය රට තුළ රඳවා ගැනීමටද අසමත්ව ඇත.

සමස්තයක් ලෙස ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම්හි ගුණාත්මකභාවය අවම මට්ටමක පැවතීම පොදු දුර්වලතා කිහිපයකටම හේතු වේ. ප්‍රධාන මුහුදු ගමන් මාර්ගයන්ට ආසන්න උපාය මාර්ගික අනිත් වැදගත් තැනක පිහිටීමේ වාසිදායක බව, ඉහළ සාක්ෂරතා අනුපාතය, දිවයිනක් ලෙස පිහිටීමේ වැදගත්කම සහ ලිහිල් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති වැනි වාසිදායක තත්වයන් ශ්‍රී ලංකාවට හිමිවූවත් ජාත්‍යන්තර වර්ගීකරණයේ පහළ මට්ටමක පැවතීම මගින් යටපත් කොට ඇත. ශ්‍රී ලාංකිකයන් සෞඛ්‍ය පහසුකම් සහ අධ්‍යාපනය වැනි අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන් විදේශයන්ගෙන් ලබා ගැනීමට පෙළඹී සිටිනුයේ ඒවා මෙරට දී ලබා ගැනීමට මෙන්ම එම සේවාවන් විදේශ විනිමය උපයන මාර්ගයන් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට ද පහසු පසුබිමක් පවතින අතරතුරදීය. සමාජ යටිතල පහසුකම්හි ජාත්‍යන්තර තරඟකාරීත්වයක් ඇති කිරීමට නම් එම පහසුකම් මූලික සමාජ යටිතල පහසුකම් සංකල්පයෙන් ඔබ්බට යායුතු වන්නේය. උචිත මිලක් නොමැති වීම, ජලය

3.1 සංඛ්‍යා සටහන
යටිතල පහසුකම් ගඳුගා වූ රාජ්‍ය ආයෝජන

වර්ෂය	ආර්ථික සේවා		සමාජ සේවා		එකතුව	
	රු. බිලියන	ද.දේ.නි. %	රු. බිලියන	ද.දේ.නි. %	රු. බිලියන	ද.දේ.නි. %
1995	36.1	5.4	9.9	1.5	46.0	6.9
1996	31.4	4.1	10.3	1.3	41.7	5.4
1997	32.5	3.6	11.6	1.3	44.0	4.9
1998	44.7	4.4	15.5	1.5	60.2	5.9
1999	44.9	4.1	17.5	1.6	62.4	5.6
2000	54.7	4.4	16.5	1.3	71.1	5.7
2001	54.9	3.9	14.6	1.0	69.5	4.9
2002	51.7	3.4	15.7	1.0	67.4	4.3
2003	58.7	3.3	19.2	1.1	77.9	4.4
2004(අ)	61.3	3.0	29.0	1.4	90.3	4.4

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වැනි ස්වාභාවික සම්පත් අනිසි අයුරින් හා නිරසාර නොවන පරිදි පරිහරණයට මගපාදන අතර, 'පොදු බිම්මල බේදවාචකය',¹ නමින් ප්‍රචලිත ව්‍යවසන තත්ත්වයට ද මූලික වනු ඇත. එමනිසා යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණයන් හඳුන්වාදීමට මූලිකත්වය දිය යුතු වන අතර, එය තරඟකාරීත්වය හා මිල කළහැකි සේවාවන් සපයන අතරම නිරසාර ආර්ථික වර්ධනයකට මහජාදීමක්ද වනු ඇත.

3.2 ආර්ථික යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති, ආයතනික ව්‍යුහය සහ ක්‍රියාකාරීත්වය

පණිවුඩ හුවමාරු සේවා

විදුලි සංදේශ සේවය සහ නැපැල් සේවය ප්‍රධාන පණිවුඩ හුවමාරු සේවාවන් දෙකක් වේ. 1980 දශකයේ සිට හඳුන්වා දෙනු ලැබූ ප්‍රතිසංස්කරණයන් නිසා විදුලි සංදේශ අංශය වඩා නිදහස් සහ ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන අංශයක් බවට පත්වී ඇත. එවැනි ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රයක් නොමැතිවීම නිසා, රාජ්‍ය අයවැය කෙරෙහි පීඩනයක් ඇති කරමින් ද දිගුකාලීන පැවැත්ම අභියෝගයට ලක්කරමින් ද නැපැල් සේවය තවදුරටත් පිරිහීමට ලක්විය. මෙමගින් පෙන්වුම් කරනුයේ නැපැල් අංශයෙහි ප්‍රතිසංස්කරණයන් තවදුරටත් ප්‍රමාද කළ නොහැකි බවත්, ඒ සඳහා කඩිනමින් අවධානය යොමු නොවූනහොත්, තොරතුරු සහ පණිවුඩ හුවමාරු තාක්ෂණයේ දියුණුවෙන් එල ලබා ගැනීමේ අවස්ථාව අහිමි වනු ඇති බවත් ය.

විදුලි සංදේශ සේවාවන් පිළිබඳව සලකා බලන විට පෙනී යන්නේ විදුලි සංදේශ ක්‍රියාකරුවන් 77 දෙනෙක් අතර සැලකිය යුතු තරඟකාරීත්වයක් පවතින බවයි.² එමෙන්ම, ඔවුන්ගේ සේවාවන් සඳහා සැලකිය යුතු එහෙත් මෙතෙක් සපුරා නොමැති ඉල්ලුමක් ද පවතී. 2004 දී, ග්‍රාහක ජාලයට අනුව විදුලි සංදේශ අංශය, සියයට 36 කින් ප්‍රසාරණය විය. දුරකථන වෙළෙඳපොළෙහි සියයට 67 ක දයකත්වයක් සපයමින් ජංගම දුරකථන ක්‍රියාකරුවන් එම වෙළෙඳපොළෙහි ප්‍රමුඛස්ථානය

ගනු ලබයි. පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව 2004 දී ජංගම දුරකථන භාවිතය සියයට 59 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය.

බාහිර පිවිසුම් සැපයුම් සඳහා ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් (ශ්‍රී ලං.ටෙ.) සතුව තිබූ ඒකාධිකාරය, 2003 දී තරඟකාරීත්වය සඳහා විවෘත කළ අතර 2004 අවසානය වන විට මේ සඳහා බලපත්‍ර 32 ක් ලබා දී තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ජාත්‍යන්තර සෘජු දුරකථන ඇමතුම් ගාස්තු සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, ලබා ගන්නා ලද ඇමතුම් ප්‍රමාණයද වර්ධනය විය. විදුලි සංදේශ සේවාවන් සඳහා වර්ධනය වන ඉල්ලුම සපුරාලීම පිණිස, දේශීය සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලවන පරිදි 2003 වසරේ දී හඳුන්වා දෙනු ලැබූ ඉලක්කම් දහයකින් යුතු දුරකතන අංක ක්‍රමය, 2004 මුල භාගය වන විට හඳුන්වාදීම අවසන් කරනු ලැබුණි. 2004 මාර්තු මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිතව තිබූ අමතන්නා විසින් ගාස්තු දැරීමේ ක්‍රමය (CPP), එම ගාස්තු ක්‍රමය පිළිබඳව ඇතිවූ ගැටළු කිහිපයක් නිසා ක්‍රියාවට නැඟීම කල් දීමට සිදුවිය. මෙම ගාස්තු ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වුවහොත් ඉන්දියාව සහ පකිස්ථානයෙහි දක්නට ලැබුණු පරිදි, විදුලි සංදේශ සේවා අංශයෙහි තවදුරටත් විශාල වර්ධනයක් බලාපොරොත්තු විය හැකි අතර, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශයන්හි විදුලි සංදේශ සේවාවන් ද වැඩි දියුණු කළහැකි වනු ඇත. විදුලි සංදේශ සේවා ලිහිල්කරණයේ මිළහ පියවර ලෙස නියාමනය ශක්තිමත් කිරීම සහ තරඟකාරීත්වය වැඩි දියුණු කිරීම ප්‍රධාන අරමුණු කර ගත්, නව විදුලි සංදේශ ප්‍රතිපත්තිය, 2002 නොවැම්බර් මස කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කළ අතර, එය ක්‍රියාත්මක කිරීම තවදුරටත් ප්‍රමාද වෙමින් පවතී.

නාගරික සහ ග්‍රාමීය අංශයන්හි විදුලි සංදේශ පහසුකම්වල සැලකිය යුතු විෂමතාවයක් පැවතුණ ද එය එම අංශ දෙකෙහි ආර්ථික කටයුතුවල ප්‍රසාරණයට සමානුපාතිකව සිදුවන බව දක්නට ඇත. 2004 අවසානය වන විට මුළු ස්ථීර දුරකථන (රැහැන් සහිත) වලින් සියයට 44 ක්ම පැවතියේ කොළඹ නාගරික ප්‍රදේශය තුළය. ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව (ශ්‍රී ලං.වි.සං.නි.කො.) ග්‍රාමීය ප්‍රදේශයන්හි විදුලි සංදේශ පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින්, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පොදු දුරකථන කුටි ස්ථාපනය කිරීම උනන්දු කිරීම සඳහා සහනාධාර යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. ඒ අනුව මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ 2004 අවසානය වන විට පොදු දුරකථනය කුටි 260 ස්ථාපනය කරන තිබුණි. මෙයට අමතරව, ශ්‍රී ලං.වි.සං.නි.කො. ග්‍රාමීය උප නැපැල් කාර්යාල 590 කට විදුලි සංදේශ පහසුකම් සැපයීම සඳහා ද ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබ ඇත. මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ උප නැපැල් කාර්යාල 41 කට දුරකථන පහසුකම් ලබා දෙමින් මෙහි නියමු වැඩසටහන අවසන් කර ඇත.

2004 වර්ෂය තුළදී විදුලි සංදේශ පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා විදුලි සංදේශ ව්‍යාපෘති කිහිපයක්ම ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පැවතුණි. ශ්‍රී ලං.ටෙ. දේශීය හවුල්කරු වශයෙන් සහභාගි වෙමින් ජාත්‍යන්තර හවුල්කරුවන් 15 දෙනෙකු සමඟ අන්තිදිග ආසියා-මැද පෙරදිග-බටහිර යුරෝපය-IV (SEA-

1. රටක ජනතාව සිය පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභයන් සඳහා පමණක් ප්‍රතිචාර දක්වන්නෙහි, පොදු භාණ්ඩ සැපයීම අඩාල වන අතර පොදු සම්පත් අධිපරිභෝජනයට ද පෙළඹෙන බව දේශපාලන දර්ශනිකයන් සහ ආර්ථික විද්‍යාඥයින් තේරුම් ගනු ලැබ ඇත. උද්‍යෝගයක් ලෙස ගතහොත් එක්තරා තණ බිමක් ගොවීන් සඳහා වෙන්කොට එයට සරිලන ගවයින් ප්‍රමාණයක් එක් කළ විට ඔවුන් නිසි පමණ ආහාර ලැබ සෞඛ්‍ය සම්පන්නව වර්ධනය වෙති. එසේ වුවද කිසිදු බැඳියාවකින් තොරව, අනවශ්‍ය පරිදි ගවයින් එම තණබිම වෙත ඇතුළු කළහොත්, තෘණ භූමිය අධි පරිභෝජනයට ලක්වන අතරම ගවයන්ට ප්‍රමාණවත් ආහාර ප්‍රමාණයද නොලැබේ. මේ නිසා මනා ලෙස පිළියෙළ කළ නීතිරීති මගින් විවිධ පාර්ශ්වයන්ගේ ගැටළුවලට විසඳුම් මෙන්ම ඔවුන්ගේ අයිතීන්ද සුරැකෙන අතර ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් වීමටද, සුභ සාධන මට්ටම ඉහළ යාමද, සමාන අයුරින් සම්පත් බෙදියාමද, ස්වාභාවික සම්පත් සහ පරිසරය ආරක්ෂා වීමද සිදුවනු ඇත. එසේ වුවද එම නීතිරීතින්, කාලානුරූපව වෙනස්කළයුතු වන අතරම විශේෂයෙන්ම වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වයේ අවශ්‍යතා අනුව සහ සංවර්ධනය හා ආර්ථික වර්ධනයට අනුරූපව එසේ සිදුකළයුතු වනු ඇත.

2. මෙය ස්ථීර දුරකථන සැපයුම්කරුවන් 3, ජංගම දුරකථන සැපයුම්කරුවන් 4, බාහිර පිවිසුම් සැපයුම්කරුවන් 32, දත්ත සංකීර්ණ සහ අන්තර්ජාල සැපයුම්කරුවන් 29, සේනි ක්‍රියාකරුවන් 4, පොදු දුරකථන කුටි සැපයුම්කරුවන් 2, ට්‍රන්ස් මේඩියෝ ක්‍රියාකරුවන් 2 සහ එක් පරිසර සේවා ක්‍රියාකරුවකුගෙන් සමන්විත වේ.

**3.2 ගංගා සහ ගඟ
තැපැල් හා විදුලි සංදේශ සේවා**

ශීර්ෂය	2003	2004 (අ)	ප්‍රතිශත වෙනස	
			2003	2004(අ)
1. විදුලි සංදේශ සේවාව				
1.1 ස්ථිර දුරකථන සේවා				
ශ්‍රී ලං. වෙ. දුරකථන සංඛ්‍යාව ('000)	818	860	6.4	5.1
ශ්‍රී ලං. වෙ. සැපයූ නව දුරකථන සංඛ්‍යාව ('000)	63	54	-9.0	-14.3
ශ්‍රී ලං. වෙ. හි පොරොන්දු ලේඛනයේ පිටින සංඛ්‍යාව ('000)	378	334	23.4	-11.6
රැහැන් රහිත දුරකථන සංඛ්‍යාව ('000)	116	131	1.3	12.9
දුරකථන ඝනත්වය (පුද්ගලයින් 100 කට ඇති දුරකථන සංඛ්‍යාව)	4.9	5.1	6.5	4.1
1.2 අනෙකුත් සේවා				
ජංගම දුරකථන ('000)	1,393	2,211	49.6	58.7
පොදු දුරකථන කුටි	6,440	5,938	-3.6	-7.8
ටේලිග්‍රෑෆ් සේවාව	2,851	828	-48.3	-71.0
අන්තර් ජාලය සහ ඊමේල්	85,500	93,444	22.0	9.3
2. තැපැල් සේවාව				
තැපැල් බේදීම කොට්ඨාශ ගණන	6,729	6,729	0.0	0.0
තැපැල් කාර්යාල සංඛ්‍යාව	4,630	4,702	0.3	1.6
රාජ්‍ය අංශය	4,050	4,040	0.1	-0.2
පෞද්ගලික අංශය	580	662	1.8	14.1
තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන ප්‍රදේශය (ව.කි.මී)	14.1	13.9	-0.7	-1.4
තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන ජන සංඛ්‍යාව	4,084	4,100	-0.4	0.4
එක් පදිංචිකරුවෙකුට ලැබුණු ලිපි සංඛ්‍යාව	24	24	-4.0	0.0

(අ) තාවකාලික

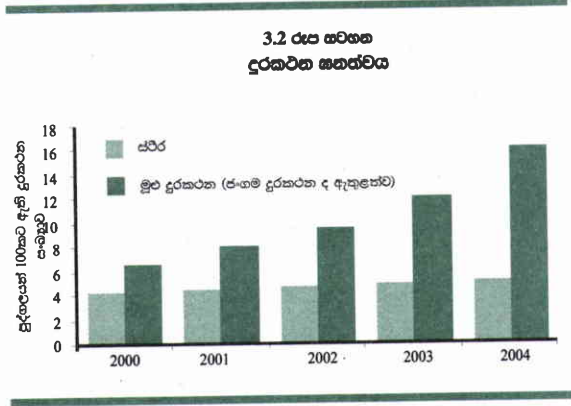
මූලාශ්‍රය: සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් සමාගම
ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන්
තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව

ME-WE - IV), සබ්මැට්‍රික් කේබල් ව්‍යාපෘතිය 2005 දී ආරම්භ කිරීමට නියමිතය. මෙහිින්, ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලි සංදේශ පද්ධතියෙහි ගුණාත්මකභාවය හා තරංග පරාසය වැඩි දියුණු කළ හැකි වනු ඇත. 2004 දී ශ්‍රී ලං.වෙ. එහි කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි දියුණු කිරීම සහ ධාරිතාවය ප්‍රසාරණය කිරීම සඳහා රුපියල් බිලියන 6.5 ක් ආයෝජනය කරනු ලැබීණි.

ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ සාක්ෂරතා මට්ටමක පවතින බැවින්, අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් තරගකාරී මිලකට සපයනු ලබන්නේ නම් විදුලි සංදේශ අලෙවිකරණය, ඇමතුම් මධ්‍යස්ථාන, දත්ත සැකසුම සහ අන්තර් ජාලය පදනම් කරගත් සේවා සැපයීම වැනි තොරතුරු තාක්ෂණය පදනම් කරගත් කාර්යයන් තවදුරටත් වැඩි දියුණු කළ හැකි වනු ඇත.

තොරතුරු සහ පණිවුඩ හුවමාරු තාක්ෂණයේ ශීඝ්‍ර දියුණුව මගින් තැපැල් සේවාවට අහියෝගයක් එල්ල කර ඇති අතරම එමගින් ඊට නව අවස්ථාවක් ද උදාකර ඇත. තැපැල් සේවාව, ශ්‍රී ලංකාවේ සේවා සපයන විශාලතම සේවා පද්ධති ජාලයන්ගෙන් එකක් වන අතර, එය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ නියෝජිත සේවා, රක්ෂණ කටයුතු, දත්ත හුවමාරුව වැනි විවිධ සේවා සපයන නවීන ආයතනයක් ලෙස වැඩි දියුණු කිරීමේ හැකියාව ඇත. යෝජිත තැපැල් ප්‍රතිසංස්කරණ පනතෙහි මෙවැනි වෙනස්කම් සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම පමා වීම, තැපැල් සේවාවන්හි තත්ත්වය තවදුරටත් පහත වැටීම, අනෙකුත්

තරගකාරී සේවාවන් සඳහා ඇති වෙළෙඳපළ අහිමිවීම සහ දැනටමත් රාජ්‍ය මූල්‍ය කෙරෙහි දඩි බලපෑමක් ඇති කරනු ලබන මෙහෙයුම් අලාභයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට හේතු වී ඇත. එසේ වුවද, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව පවතින රාමුව තුළ විද්‍යුත් තැපැල් සේවා හා අන්තර්ජාල පහසුකම්, ජාත්‍යන්තර අධිවේගී තැපැල් සේවය, දේශීය තැපැල් සේවය, තැපැල් උක්ස් සේවය සහ විද්‍යුත් මුදල් ඇනවුම් සේවය වැනි නව සේවාවන් හඳුන්වාදීම සඳහා විවිධ ව්‍යාපෘතීන් රාශියක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය. කෙසේ නමුත් තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් පිරිවැය එහි ආදායමද ඉක්මවා යමින් රුපියල් දශලක්ෂ 3,356 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. ඒ හේතුවෙන්,

2004 දී එහි මෙහෙයුම් අලාභය පුරෝකථනය කළ ඉලක්කය වූ රුපියල් දශලක්ෂ 297 ඉක්මවා යමින් රුපියල් දශලක්ෂ 971 විය.

තැපැල් සේවාවේ කැපීපෙනෙන ලක්ෂණයක් වී ඇත්තේ එම අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණවලට වෘත්තීය සමිති විසින් දක්වන විරුද්ධත්වයයි. මෙයට බොහෝවිටම හේතු වී ඇත්තේ රැකියා අභිමිච්චිය යන බියයි. එසේ වුවත්, වේගයෙන් වෙනස් වන වෙළෙඳපොළ සහ තාක්ෂණික වර්ධනයන් සමඟ තැපැල් අංශයද වෙනස්වීමට කල්තබාම උත්සාහ නොකළහොත් එම බිය ඉතා ඉක්මණින් යථාර්ථයක් බවට පත්වනු ඇත. තර්ජනයට ලක්වූ අංශය එම අංශය මගින්ම නවීකරණයට ලක් නොවුවහොත් ඕනෑම නවීකරණ ක්‍රියාවලියක දී මෙවැනි වේදනාකාරී සිද්ධීන් සිදුවීම නොවැලැක්විය හැකි බවට උදහරණ ආර්ථික ඉතිහාසය තුළ බහුලව දක්නට ඇත.

බලශක්තිය

දැව, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන බලශක්ති මූලාශ්‍රය (සියයට 48) වේ. ගෘහස්ථයන්හි එය වැඩි වශයෙන් භාවිතා වන අතර වැවිලි කර්මාන්තය සඳහා ද සුළු වශයෙන් භාවිතයට ගනී. කෙසේ නමුත්, ප්‍රධාන වාණිජමය බලශක්ති මූලාශ්‍රයන් වනුයේ විදුලිබලය සහ බනිජ තෙල්ය. මෙම අංශ දෙකම බාහිර කම්පනයන්ට භාජනයවීමේ හැකියාව ඉතා අධිකවන හෙයින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයට අහිතකර බලපෑම් ඇති කරනු ලබයි. එම නිසා මෙම අංශ දෙකහිම යෝග්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් සැලකිය යුතු අයුරින් බාහිර කම්පනයන්ට ඔරොත්තු දීමේ ශක්තිය ඇති කිරීම අවශ්‍යව ඇත.

විදුලිබලය : 2004 දී, නියඟය සහ බනිජ තෙල් මිල ඉහළයාම යන ද්විත්ව තර්ජනයන්ට ලක්වූ විදුලිබල අංශය, නිෂ්පාදන වියදම ඉහළ යාම හේතුවෙන් දැඩි පීඩනයකට

**3.3 සංඛ්‍යා සටහන
විදුලි බල අංශයේ ශ්‍රීයාකාරිත්වය**

ශීර්ෂය	ඒකක	2003	2004(අ)	ප්‍රතිශත වෙනස	
				2003	2004(අ)
ලබාගත හැකි ධාරිතාව	මෙගාවොට්	2,243	2,378	1	6
ස්ථාපිත ධාරිතාව	"	2,223	2,358	15	6
ජල විදුලිබලය	"	1,247	1,282	6	3
තාපබලය	"	973	1073	29	10
සුළං	"	3	3	0	0
කුලියට ලබාගත් බලය	"	20	20(ආ)	-93	0
ජනනය කළ ඒකක	ගිගාවොට් පැය	7,612	8,158	12	7
ජල විදුලිබලය	"	3,310	2,960	23	-11
තාප බලය	"	3,904	4,571	22	17
සුළං	"	3	3	-15	-11
කුලියට ලබාගත් බලය	"	394	509	-57	29
ස්වයං තාපබල උත්පාදනය	"	-	115	-	-
මුළු අලෙවිය (ලං.වි.ම)	ගිගාවොට් පැය	6,208	6,666	13	7
ගෘහස්ථ සහ ආගමික	"	2,030	2,204	11	9
කර්මාන්ත	"	2,159	2,266	16	5
පොදු සේවා	"	1,042	1,132	13	9
ලං.වි. සමාගම (LECO)	"	894	981	10	10
විදි ආලෝක කිරීම	"	83	83	0	0
ලං.වි. සමාගමේ විදුලි අලෙවියේ සංයුතිය	ගිගාවොට් පැය	847	913	11	8
ගෘහස්ථ සහ ආගමික	"	403	435	9	8
කර්මාන්ත	"	215	226	11	5
පොදු සේවා	"	170	191	14	12
විදි ආලෝක කිරීම	"	22	23	10	5
වෙනත්	"	37	38	23	3
සමස්ථ විදුලිබල පද්ධති පාදුව	%	18.4	17.1	-8	-7
පාරිභෝගිකයන් සංඛ්‍යාව (ඇ)	'000	3,379	3,597	6	6
ගෘහස්ථ හා ආගමික	"	2,992	3,182	6	6
කාර්මික	"	35	37	4	5
වාණිජ	"	352	378	6	7

(අ) තාවකාලික

(ආ) මුත්තාගම් බලාගාරය හැර හදිසි අවශ්‍යතාවයන් සඳහා කුලියට ලබාගත් අනෙකුත් බලාගාර 2004 ඔක්තෝබර් මස අවසානයේ සිට නවතා දමන ලදී.

(ඇ) සී.ස. ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගමේ පාරිභෝගිකයන් ද ඇතුළත්ව.

මූලාශ්‍රය: ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය

සීමාසහිත ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගම

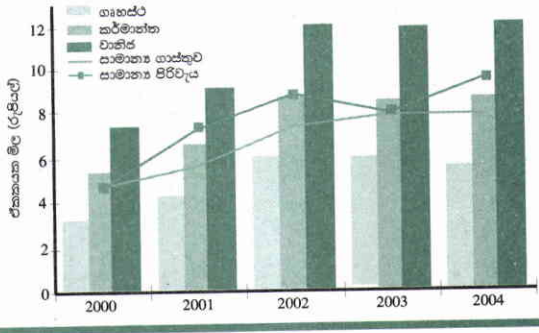
ලක්විය. කෙසේ නමුත් දිගුකාලයක සිට විදුලිය මිල නොවෙනස්ව පැවැත්ම නිසා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ (ලං.වි.ම.) මූල්‍ය තත්ත්වය පරිහානියට පත් කරමින් විශාල ලෙස රාජ්‍ය අයවැයෙන් සහන අපේක්ෂා කරන තත්ත්වයකට පත්විය. මෙම අහිතකර තත්ත්වයන්ට සමගාමීව නව බලාගාර පිහිටුවීම, යෝජිත ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ පද්ධති පාඩුව අවම කර ගැනීම යනාදිය සඳහා ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාද වීම නිසා විදුලිබල අංශයේ දිගුකාලීන පැවැත්මට ප්‍රබල තර්ජනයක් වී ඇත.

ජල විදුලි බලාගාරවල ජල මට්ටම 2004 දෙවන භාගයේ දී තරමක් වර්ධනය වුවත් ප්‍රථම භාගයේ දී නියඟය නිසා එය සියයට 15 දක්වා පහත වැටිණි. මෙසේ ප්‍රමාණවත් උත්පාදන ධාරිතාවයක් නොපැවැත්ම නිසා දැනට මතු වී ඇති ගැටළු තවදුරටත් උග්‍ර විය. අපේක්ෂිත පරිදි සියයට 6 ඉක්ම වූ මැදිකාලීන ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීමේදී ඉහළ යන විදුලිබල ඉල්ලුම සපුරාලීමට ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබල උත්පාදන ධාරිතාවය සියයට 10 කින් වාර්ෂිකව වැඩි කළයුතුව ඇත. කෙසේ නමුත්, 2004 දී හෙලදෙනවි තාපබලාගාරය ආරම්භ කිරීමත් සමඟම සමස්ත ස්ථාපිත ධාරිතාවය මෙවෙය. 2,358 දක්වා මෙවෙය. 135 කින් එනම් සියයට 6 කින් ඉහළ ගියේය. මෙයට පෞද්ගලික අංශයට අයත් මෙවෙය. 35 ක කුඩා පරිමාණ ජල විදුලි බලාගාර ද ඇතුළත්ය. මේ අනුව 2004 අවසානයේ දී ජල විදුලි - තාපබල අනුපාතය 54:46 වශයෙන් වෙනස් විය.

මැදිකාලීනව, විදුලි බලාගාර කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වීමත් සමඟම විදුලිබල උත්පාදන ධාරිතාවය මෙවෙය. 400 කින් පමණ ඉදිරියේ දී ප්‍රසාරණය වනු ඇත. ඇමිලිපිටියේ ඉදිවෙමින් පවත්නා මෙවෙය.100 ක ධාරිතාවයකින් යුතු ඩීසල් විදුලිබලාගාරය 2005 මැයි මාසයේදී ක්‍රියාත්මක කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙවෙය. 300 ධාරිතාවයකින් යුතු කෙරවලපිටිය ඒකාබද්ධ ධනීය ගැස් ටර්බයින් ව්‍යාපෘතිය 2007 දී නිම කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. යෝජිත බ්‍රෝඩ්ලන්ඩ් ජල විදුලි බලාගාරයේ ශක්‍යතා අධ්‍යයනය අවසන් කර ඇති අතර පාරිසරික බලපෑම පිළිබඳ වාර්තාව නිකුත් කළ යුතුව ඇත. කෙසේ නමුත් අඩු වියදම් විදුලිබල උත්පාදන ධාරිතාව වැඩි කිරීම සඳහා ගල් අඟුරු බලාගාර පිහිටුවීම වැනි ස්ථිර ක්‍රියාමාර්ග තවමත් ක්‍රියාත්මක කර නොමැත.

ජල විදුලිබල උත්පාදනය පහත මට්ටමක පැවැතියත්, පවත්නා බලාගාර මගින් මෙන්ම හදිසි විදුලි උත්පාදන බලාගාර මගින් තාපබල ජනනය ඉහළ යාම නිසා 2004 දී සමස්ත ජල විදුලිබල උත්පාදනය ගි.වෙය. පැය 8,158 දක්වා සියයට 6 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ නමුත් නව බලාගාර ක්‍රියාත්මක වීම නිසා, යාපනය අර්ධද්වීපයේ කොටසකට විදුලිය සපයනු ලබන චුන්නාකම්භි පිහිටි මෙවෙය. 20 ක ධාරිතාවයකින් යුතු බලාගාරය හැර අනෙකුත් සියළු හදිසි බලාගාර 2004 ඔක්තෝබර් මස අගවන විට නවතා දමන ලදී.

3.3 රූප සටහන
විදුලිබලය: සාමාන්‍ය ගාස්තුව සහ පිරිවැය

පද්ධති පාඩුව 2000 දී සියයට 22 ක පමණ සිට 2004 දී සියයට 17.1 දක්වා සැලකිය යුතු අන්දමින් පහත වැටුණි. මේ නිසා වර්ෂයකට ගි.වෙය. පැය 400 ක පමණ විදුලිබල ඉතිරියක් කර ගැනීමට හැකි වී ඇති අතර එය මෙවෙය. 100ක ධාරිතාවයකින් යුත් අමතර ජලවිදුලි බලාගාරයක් ස්ථාපිත කිරීම හා සමාන වේ. කෙසේ නමුත් පද්ධති පාඩුව තවමත් ඉහළ අගයක පවතී. එය දිගුකාලීනව සියයට 12 ක පමණ වූ දරාගත හැකි මට්ටමක් දක්වා අඩු කිරීමට ලං.වි.ම. අඛණ්ඩව උත්සාහ කළ යුතුය.

විදුලිබල උත්පාදනය ප්‍රසාරණය කිරීමේ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම අධික ලෙස ප්‍රමාද කිරීම නිසා ස්ථාපිත ධාරිතාවය ප්‍රමාණවත් නොවීමත්, ගල් අඟුරු වැනි අඩු වියදම් මහා පරිමාණ විදුලිබලාගාර නොපිහිටුවීමත් විදුලිබල ගාස්තු ඉහළයාමට සහ නිරන්තර විදුලිබල හිඟයකට හේතු වී ඇත. මෙම හිඟය ලං.වි.ම. මෙන්ම පාරිභෝගිකයන් ද මිල අධික කුඩා ධාරිතාවයකින් යුතු විකල්ප මූලාශ්‍රවල පිහිට පෙවීමට යොමු වී ඇත. විදුලිබල අංශය ද නිෂ්පාදන මට්ටම ඉහළ යාමත් සමඟ හීනවන ආන්තික පිරිවැයක් පෙන්නුම් කරන අංශයක් වන බැවින් ඉහළ ධාරිතාවයක් ඇති බලාගාර මිස කුඩා බලාගාර පිහිටුවීම පිරිමැසුම් දයක නොවේ.

විදුලිබල හිඟය සපුරාලීමට හදිසි විදුලි බලාගාරවලින් විදුලි බලය කුලියට ගැනීම වැනි කෙටිකාලීන පියවර ගැනීම මෙන්ම ඉහළ පද්ධති පාඩුව වැනි අනිකුත් අකාර්යක්ෂමතාවයන් නිසා 2004 දී විදුලිබල උත්පාදන පිරිවැය ඉහළ ගියේය. තරඟකාරී රටවල් හා සසඳන විට ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබල පිරිවැය දැනටමත් ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතින බැවින් අධික නිෂ්පාදන වියදම පාරිභෝගිකයන් වෙත පැටවීම අපහසු වී ඇත. කෙසේ වෙතත් ඉහළ නිෂ්පාදන වියදම කෙටිකාලීන පිළියමක් වශයෙන් පාරිභෝගිකයන්ට පවරන අතර විදුලිබල නිෂ්පාදනයේ වර්තමානයේ පවත්නා අකාර්යක්ෂමතා නැති කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගතයුතුව

3 තෝරාගත් රටවල කර්මාන්ත අංශයේ සාමාන්‍ය විදුලි මිල එක්සත්ජනපද ශක්: ශ්‍රී ලංකාව 7.00-7.50, ඉන්දුනීසියාව 1.52-3.90, මැලේසියාව 2.63-10.52, සිංගප්පූරුව 4.23-6.78, තායිලන්තය 2.89-7.01 සහ පිලිපීනය 2.30-10.68

ඇත. එසේ නොවුවහොත්, ආයතනික සහ ප්‍රතිපත්ති ආකාර්යක්ෂමතාවන් මගින් ඇති වී ඇති බර සමස්තයක් වශයෙන් මහජනතාවට දැරීමට සිදුවනු ඇත.

ලං.වි.ම, විදුලිබලය සම්ප්‍රේෂණය කිරීමේ ඒකාධිකාරී බලය තබාගෙන ඇති අතර ලංකා විදුලි සමාගම හා එක්ව බෙදහැරීමේ ඒකාධිකාරය පවත්වා ගෙන යයි. ලං.වි.ම. 2004 දී විදුලිබල උත්පාදනයෙන් සියයට 65 කට දායක විය. නමුත් ආකාර්යක්ෂමතාවයන් නැති කිරීමට අවශ්‍ය ජියවර නොගැනීමත්, විදුලි මිල ප්‍රතිසංශෝධනය නොවීමත් නිසා කෙටිකාලීන ණය ඉහළ යාමටත්, රාජ්‍ය ණය ආපසු ගෙවීම ප්‍රමාදවීමට සහ ආයතනික පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රශ්න මතුවීමටත් මහජනතාව 2004 දී එහි මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් පිරිහුණි.

2002 දී සම්මත කරන ලද විදුලි බල අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණ පනතින්, එම අංශයේ පවත්නා ආකාර්යක්ෂමතාවයන් මග හැර වීම සඳහා ප්‍රතිසංස්කරණ මාලාවක් යෝජනා කරනු ලැබිණි. එම ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා විදේශ ආධාර ලබා ගැනීමේ හැකියාව ද පවතී. යෝජිත ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන කටයුතු, විශේෂයෙන්ම උත්පාදනය, සම්ප්‍රේෂණය සහ බෙද හැරීම විභජනය කිරීමට හා විදුලිබල අංශය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට අවධානය යොමු කර ඇත. මෙම යෝජිත ප්‍රතිසංස්කරණ 2003 දී පිහිටුවන ලද ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගිතා කොමිසම යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිතය. කෙසේ නමුත්, 2004 දී ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක නොවූ අතර ලං.වි.ම. රාජ්‍ය ආයතනවල අනාගත ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම හා සම්බන්ධ වගකීව යුතු ආයතනය වන උපාය මාර්ගික ව්‍යවසාය කළමනාකරණ ඒජන්සිය (SEMA) යටතට පත්කරන ලදී.

බනිත තෙල් : බනිත තෙල් අංශය, 2004 වර්ෂයේ දී ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ බනිත තෙල් මිල ක්ෂණිකව ඉහළයාමේ තර්ජනයට භාජනය විය. බ්‍රෙන්ට් වර්ගයේ බොර තෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල 2003 ට සාපේක්ෂව 2004 දී සියයට 35 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. දේශීය වෙළෙඳපොළේ බනිත තෙල් මිල ප්‍රමාණවත් ලෙස සංශෝධනය නොකිරීමත්, සංශෝධනයන් ප්‍රමාද කිරීමත් හේතුවෙන් දේශීය බනිත තෙල් පරිභෝජනය අඛණ්ඩව ඉහළ ගිය අතර ලංකා බනිත තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ (ලං.බ.නී.සං) සහ ලංකා අයි.මී.සී. සමාගමේ (එල්.අයි.මී.සී.) අලාභයන් අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. මෙම තත්ත්වය, රජය මගින් ලබා දෙන ඉන්ධන සහනාධාර ඉහළ යාමට ද ගෙවුම් ශේෂ තත්ත්වය තවදුරටත් පිරිහීමටද හේතු විය. මේ අතර තත්ත්වය තවදුරටත් අහිතකර වෙමින්, සැලසුම් කළ ආකාරයට බනිත තෙල් බෙදා හැරීම සඳහා තුන්වන පාර්ශ්වකරුවෙක් නොපැමිණි අතර, එමගින් රාජ්‍ය අයවැය මූල්‍යකරණ දුෂ්කරතාවයන් ද ඇති කළේය. තුන්වන පාර්ශ්වයක් වෙළෙඳ පොළට එක්වීමෙන් තරගකාරීත්වය තවදුරටත් වර්ධනය විය හැකිව තිබූ අතර බනිත තෙල් බෙදහැරීමේ ගුණාත්මක වර්ධනයක් ද සිදුවිය හැකිව තිබුණි.

2004 දී බනිත තෙල් ආනයන මිල සියයට 28 කින් ඉහළ යාම සහ බනිත තෙල් ආනයන ප්‍රමාණය සියයට 9 කින් ඉහළ යාම පිළිබිඹු කරමින් 2003 වසරේදී එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 838 ක් වූ බනිත තෙල් ආනයනය වියදම 2004 වසර තුළදී එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 1,211 දක්වා සියයට 44 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ නමුත්, ලෝක වෙළෙඳපොළේ බනිත තෙල් මිල ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගියද, අවස්ථාවන් කීපයකදී හැරුණු විට ඉහත දී ද සඳහන් කළ පරිදි 2002 ජනවාරි මාසයේදී හඳුන්වාදුන් බනිත තෙල් මිල තීරණය කිරීමේ සමීකරණයට අනුව දේශීය බනිත තෙල් මිල වෙනස් නොකෙරිණි. ලෝක වෙළෙඳපොළෙහි මිල ඉහළ යාම ආරම්භ වී මාස 6 කට පසුව, එනම් 2004 ජූලි මාසයේදී පෙට්‍රල් ලීටරයක මිල රු. 8.00 කින් ඉහළ දමිණි. 2004 අගෝස්තු මාසයේදී පෙට්‍රල් හා ඩීසල් ලීටරයක මිල පිළිවෙළින් රු.3.00, හා රු. 4.00 බැගින් තවදුරටත් ඉහළ දමන ලදී. ඩීසල් සහ පෙට්‍රල් මිල කොළඹ නගර සීමාව තුළත් ඉන් පිටතත් වශයෙන් කොටස් දෙකකට වෙන් කර 2004 සැප්තැම්බර් මස නැවත ඉහළ නංවන ලදී. ඒ අනුව කොළඹ නගර සීමාව තුළ ඩීසල් ලීටරයක මිල රු. 8.00 බැගින් ද කොළඹ නගර සීමාවෙන් පිටත ලීටරයක මිල රු. 6.00 බැගින් ද ඉහළ නංවන ලද අතර කොළඹ නගර සීමාව තුළ පමණක් පෙට්‍රල් ලීටරයක මිල රු. 2.00 කින් ඉහළ නංවන ලදී. කෙසේ නමුත් භූමිතෙල් මිල 2004 ජනවාරි මස සිට නොවෙනස්ව පැවතුණි. ලෝක වෙළෙඳපොළේ තෙල් මිල ඉහළ යන වාතාවරණයක් තුළ, මෙම මිල ඉහළ නැවීම, ලං.බ.නී.සං.යේ අලාභය ආවරණය කිරීම සඳහා කිසියෙක්ම ප්‍රමාණවත් නොවීය. මෙම තත්ත්වය ලං.බ.නී.සං. ඉතා අහිතකර ණය උගුලකට හසු කරමින් සැලකිය යුතු මූල්‍ය දුෂ්කරතාවයකට ද පත්කරන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලං.බ.නී.සං.ට සහ එල්.අයි.මී.සී. සමාගමට රුපියල් බිලියන 18 ක් පමණ (ද.දේ.නී.යෙන් සියයට 0.9 ක් පමණ) සහනාධාර වශයෙන් ගෙවීමට රජයට සිදුවිය. එම තත්ත්වය රාජ්‍ය අයවැය කෙරෙහි අහිතකර බලපෑමක් ඇති කිරීමට ද බනිත තෙල් පාරිභෝජනය නොකරන්නන්ට තමන්ට අනුකූල නොවූ බරක් අසාධාරණ ලෙස දැරීමට ද සිදුවීමකි. 2004 අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ භූමිතෙල් හා ඩීසල් මිල ඉන්දියාව, බංගලාදේශය සහ පකිස්ථානය යන රටවලට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු ලෙස පහළ මට්ටමක පැවතීමෙන් මෙම තත්ත්වය වඩාත් පැහැදිලි වේ.

ප්‍රධාන බනිතතෙල් නිෂ්පාදිත සඳහා පැවති ඉල්ලුම 2003 වසරේදී සියයට 1 කින් ඉහළ ගිය ද ප්‍රධාන වශයෙන් තාපබල උත්පාදනයට අවශ්‍ය ඩීසල් සහ දැව් තෙල් ඉල්ලුම ඉහළයාම හේතුවෙන් 2004 දී එය සියයට 10 කින් ඉහළ ගියේය. රටතුළ ලියාපදිංචි කළ වාහන සංඛ්‍යාව ඉහළ ගියද, ප්‍රධාන වශයෙන් පෙට්‍රල් මිල සියයට 28 කින් ඉහළයාම නිසා පසුගිය වසරේ සියයට 35 කින් ඉහළ ගිය පෙට්‍රල් පරිභෝජනයේ වර්ධනය 2004 දී සියයට 15 දක්වා පහත වැටුණි. කෙසේ නමුත් ඩීසල් පරිභෝජනය පසුගිය වසරේ දී සියයට 5 කින් පහත වැටුණ ද, තාපබල උත්පාදනය සඳහා ඩීසල් භාවිතය ඉහළ යාම

3.4 ගංගිනා ගඟහල
බහිජ තෙල් දංශයේ මූලාකාරිත්වය

ශීර්ෂය	ඒකක	2003	2004(අ)	ප්‍රතිශත වෙනස	
				2003	2004(අ)
ආනයනය කළ ප්‍රමාණය	මෙ. ටො. '000				
බොරතෙල්	"	1,995	2,200	-13	10
පිරිසහදු නිෂ්පාදිත	"	1,168	1,259	-13	8
එල්. පී. ගැස්	"	141	148	12	5
දේශීය එල්.පී. ගැස් නිෂ්පාදනය	"	15	15	-6	0
ආනයන වටිනාකම (මි. ගැ.)					
බොරතෙල්	රු. දශ ලක්ෂ	41,708	61,431	3	47
	එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ	432	607	2	40
පිරිසහදු නිෂ්පාදිත	රු. දශ ලක්ෂ	39,179	61,298	41	56
	එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ	406	604	40	49
එල්. පී. ගැස්	රු. දශ ලක්ෂ	4,502	6,040	19	34
	එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ	47	60	21	28
බොරතෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල(මි. ගැ.) (අ)	රු./බැරල්	2,824	3,773	18	34
	එ.ජ.ඩො./බැරල්	29.29	37.45	17	28
අපනයන ප්‍රමාණය	මෙ. ටො. '000	111	128	-48	15
අපනයන වටිනාකම	රු. දශ ලක්ෂ	3,501	5,779	-12	65
	එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ	36	57	-13	58
දේශීය අලෙවිය	මෙ. ටො. 000	3,419	3,762	1	10
සෙවුල් (ඔක්ටේන් 90)	"	375	433	35	15
සෙවුල් (ඔක්ටේන් 95)	"	15	20	67	33
සුදු ඩීසල්	"	1,663	1,890	-5	14
සුපිරි ඩීසල්	"	42	36	-11	-14
භූමිතෙල්	"	207	204	-10	-1
දැව් තෙල්	"	715	747	-8	4
ඉවත්යානා ඉන්ධන	"	139	170	22	22
තැන්පා	"	102	96	79	-6
එල්. පී. ගැස්	"	161	166	3	3
දේශීය මිල(වර්ෂය අවසානයේ දී) (අ)	රු./ලීටර				
සෙවුල් (ඔක්ටේන් 90)	"	53.00	68.00	8	28
සෙවුල් (ඔක්ටේන් 95)	"	56.00	71.00	8	27
සුදු ඩීසල්	"	32.00	42.00	7	31
සුපිරි ඩීසල්	"	37.30	47.30	6	27
භූමිතෙල්	"	25.50	25.50	6	0
දැව් තෙල්	"				
තත්පර 500	"	24.80	26.30	8	6
තත්පර 800	"	23.70	25.20	8	6
තත්පර 1,000	"	23.20	24.70	9	6
තත්පර 1,500	"	22.30	24.30	8	9
තත්පර 3,500	"	20.70	22.00	10	6
එල්. පී. ගැස්	රු./කි.ග්‍රෑම්				
ෂෙල් ගැස්	"	45.60	63.12	-5	38
ලාස් ගැස්	"	47.60	63.12	16	33

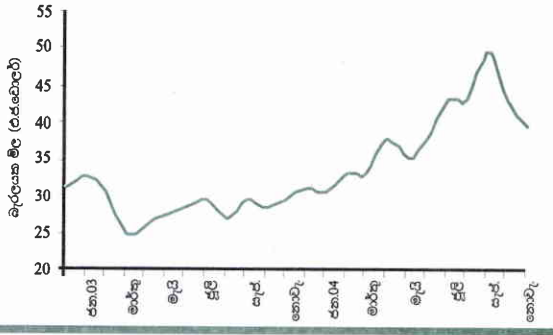
(අ) තාවකාලික
(ආ) ල.බ.නි.ස. වාර්තා අනුව
(ඇ) 2004 සැප්. මාසයේ සිට සෙවුල් සහ ඩීසල් ලීටරයක මිල කොළඹ මහ තහර සීමාව තුළ රුපියල් 2 කින් ඉහළ දමා ඇත.

මූලාශ්‍රය: ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව
ලංකා අයි.මී.සී. (වෙදාදායක) සමාගම
සීමාසහිත ෂෙල් ගැස් ලංකා සමාගම
සීමාසහිත ලාස් ලංකා ගැස් සමාගම

හේතුවෙන් 2004 දී එය සියයට 14 කින් පමණ ඉහළ ගියේ ය. 2004 වර්ෂය තුළ දී භූමිතෙල් මිල ස්ථාවරව පැවතිය ද විදුලිබලය බෙදා හැරීම රටතුළ ප්‍රසාරණය වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නිවාස ආලෝකකරණය සඳහා භූමිතෙල්වලට පැවති ඉල්ලුම පහත වැටීමෙන් සමස්ත භූමිතෙල් ඉල්ලුම සියයට 1 කින් පහත වැටිණි.

2003 මාර්තු මාසයේ දී ව්‍යාපාර කටයුතු ආරම්භ කළ බහිජ තෙල් නිෂ්පාදන බෙදාහැරීමේ නියුතු දෙවන ආයතනය වන එල්.අයි.මී.සී. සමාගම, පිරවුම් හල් 170 ක් ඔහින් බන්ධන තෙල් බෙදාහැරීමේ කටයුතු අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය කරමින් සිටියේය. එයට අමතරව බන්ධන තෙල් බෙදාහැරීමේ තරගකාරිත්වය වැඩි දියුණු කිරීම පිණිස තවත් පිරවුම් හල්

3.4 රූප සටහන
ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ බොරු තෙල් මිල - 2003-2004 (බ්‍රෙක්ට් වර්ගයේ බොරු තෙල් - හිටියෝරික් මිල)

107 ක් ලං.බ.නි.සං. මගින් තුන්වන පාර්ශ්වයකට අලෙවි කිරීම සඳහා වෙන් කර ඇත. මේ අතර රජයේ ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස ලං.බ.නි.සං. වේ මෙහෙයුම් කටයුතුවල කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් එහි කාර්යන් උපාය මාර්ගික ව්‍යවසාය කළමනාකරණ ඒජන්සිය (SEMA) යටතට පත්කර ඇත.

නැව් සඳහා භාවිතා කරන ඉන්ධන මිල අධික වීම හේතුවෙන් එම ඉන්ධන ලබා ගැනීම පිණිස කොළඹ වරායට පැමිණෙන නැව් සංඛ්‍යාව පහත වැටී ඇත. සීමාසහිත ලංකා මැරීන් සමාගම පෞද්ගලිකරණය කිරීමෙන් අපේක්ෂා කළ පිරිවැය පහත හෙළීමේ සහ තරගකාරීත්වයක් ඇති කිරීමේ වාසිය මෙතෙක් ළඟා කරගෙන නොමැති බැවින් එම අංශය තවදුරටත් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මෙමගින් පෙන්නුම් කරයි.

නැපැල් අංශයේ මෙන්ම බලශක්ති අංශයේ ද සංවිධානාත්මක කම්කරු කොටස මෙම ආයතන දෙකෙහි ප්‍රතිසංස්කරණවලට දැඩි විරෝධතාවයක් දක්වීමේ නැඹුරුවත් පෙන්වා ඇත. ලං.වි.ම.යේ සහ ලං.බ.නි.සං. වේ පිරිහෙමින් පවත්නා මූල්‍ය තත්ත්වය, බැංකු අංශයට ගෙවිය යුතු ණය එක්රැස් වීම නිසා බුන්වත්භාවයක් කරා යා හැකිය. මිල සංශෝධනයක් මගින් දැනට පවත්නා පාඩු පියවීමට හැකියාවක් පවතින අතර දීර්ඝකාලීන වශයෙන් බුන්වත්භාවයට පත්නොවීම සහතික කිරීම පිණිස ප්‍රතිප්‍රාග්ධනීකරණය අවශ්‍ය වී ඇත. රැකියා අභිමිච්චය යන බිය, විරෝධතා ව්‍යාපාර පණ ගැන්වීමට හේතුව විය හැකි වුවත්, අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රමාද කිරීම, මෙම ආයතන දෙක රැකගැනීමේ බර බදුගෙවන්නන් වෙතට පැවරීමට අමතරව, එම බිය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් සැබෑවක් බවට පත් කිරීමකි. එම නිසා මෙයට සම්බන්ධ සියළුම පාර්ශ්වයන් අතර ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා එකඟතාවක් ඇති කර ගැනීම සහ එම වැඩසටහන් ඉදිරියට ගෙනයාම සඳහා අවශ්‍ය සැලසුම් පිළියෙළ කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් වනු ඇත.

ප්‍රවාහනය

ගොඩබිම්, මුහුදු හා ජලමාර්ග සහ ගුවන් ප්‍රවාහනය ආදියෙන් සමන්විත ප්‍රවාහන පද්ධතිය ආර්ථික යටිතල පහසුකම්හි ඉතා වැදගත් අංශයකි. ප්‍රවාහන ජාලයේ කාර්යක්ෂමතාවය, පුළුල් වශයෙන්ම තීරණය වන්නේ එළඳියි ලෙස භාණ්ඩ හා සේවා බෙදා හැරීමේ වේගය, ආරක්ෂාව සහ ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ හරහකාරීත්වය මතයි.

ගොඩබිම් ප්‍රවාහනය ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රවාහන මාධ්‍යයන් අතර ප්‍රමුඛස්ථානය ගනී. මුහුදු හා ජලමාර්ග ප්‍රවාහනය අභ්‍යන්තර ප්‍රවාහන කටයුතුවලදී භාවිතාකරනු ලබන්නේ ඉතා සුළු වශයෙනි. ආරක්ෂක තත්ත්වය යහපත් අතට වර්ධනය වීමත් සමඟ ගුවන් ප්‍රවාහනය අභ්‍යන්තර ප්‍රවාහනයේදී ජනප්‍රිය වෙමින් පවතී.

භූගෝලීය වශයෙන් වැදගත් ස්ථානයක පිහිටා තිබීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව ජාත්‍යන්තර නාවුක ප්‍රවාහන කටයුතුවලදී සාපේක්ෂ වාසියක් හිමිකර ගෙන ඇත. කෙසේ නමුත්, රටක් ජාත්‍යන්තර තලයේ තරගකාරීත්වය තුළ රැඳී පවතිනුයේ වරාය කටයුතුවල කාර්යක්ෂමතාවය සහ එම ප්‍රවාහන ජාලය අභ්‍යන්තර ප්‍රවාහන ජාලය සමඟ සම්බන්ධ වී ඇත්තේ කෙසේද යන්න මතය. ගුවන්යානා ගොඩබෑමේ අයිතිය වැනි ජාත්‍යන්තර ආරක්ෂණ නීති මගින් ගුවන් ප්‍රවාහනයට බාධා එල්ලවී ඇත. සිවිල් ගුවන් සේවා ලිහිල් කිරීමේ නව ප්‍රතිපත්ති ගුවන් ප්‍රවාහනය කාර්යක්ෂම කිරීමට විශාල ලෙස උපකාරීවන අතර එමගින් කලාපය තුළ ශ්‍රී ලංකාව කේන්ද්‍රීය ගුවන් තොටුපළක් බවට පත්වනු ඇත.

මාර්ග ප්‍රවාහනය

මාර්ග සංවර්ධනය : ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුව ගත්කල ආවරණය කෙරෙන ප්‍රමාණය අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ග ජාලය සතුටුදායක මට්ටමක පැවතියත් ගුණාත්මක වශයෙන් ගත් කළ එය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි දියුණු කළ යුතුව ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ග සංවර්ධනයේ ප්‍රධානතම ගැටළු බවට පත්ව ඇත්තේ සැලසුම් කළ මාර්ග ව්‍යාපෘතීන් ක්‍රියාත්මක කිරීම අධික ලෙස ප්‍රමාද වීම, නව මාර්ග ව්‍යාපෘතීන් සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් සපයා ගැනීමට අපහසුවීම සහ දැනට පවත්නා මාර්ග නඩත්තු කිරීම පිණිස ප්‍රමාණවත් අරමුදල් නොමැතිවීමත් ය. අරමුදල් හිඟයට පිළියමක් ලෙස 2003 වසරේ අයවැය ලේඛනය මගින්, පෙට්‍රල් සහ ඩීසල් ලීටරයකට පිළිවෙලින් රු.1.00 සහ රු.0.50 බැගින් වූ විශේෂ බද්දක් පනවා මාර්ග අරමුදලක් පිහිටුවීමට යෝජනා කෙරුණි. එහෙත් යෝජනා කර ඇති පරිදි බදු මුදල් අය කරනු ලැබූව ද එම අරමුදල මෙතෙක් පිහිටුවා නැත. අරමුදල් හිඟය ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළින් අරමුදල් සපයා ගැනීම තුළින් ද ඉදිකිරීම, හිමිකම තබා ගැනීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම (BOO) හා ඉදිකිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පැවරීම (BOT) වැනි ක්‍රියාමාර්ග සැලසුම් කිරීම මගින් ද වෙනත් ආදායම් ජනනය කිරීමේ ක්‍රම මගින්ද විසඳ ගතහැකි වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පවත්නා දුර්වල අයවැය තත්ත්වය හේතුවෙන් මාර්ග සංවර්ධනය හා නඩත්තු කිරීම සඳහා අරමුදල් ප්‍රතිපාදනයේ පවත්නා හිඟකම මාර්ගවල ගුණාත්මක භාවය පවත්වා ගැනීමට මහත් බාධකයක් වී ඇත. අයවැය සංරෝධක හේතුවෙන් වඩා වැදගත් අනෙකුත් හදිසි අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රමුඛස්ථානය ලබාදීම හේතුවෙන් ගෙන මාර්ග සංවර්ධනය සහ නඩත්තු කටයුතු ප්‍රමාද කර ඇත. එමනිසා, මෙම අංශයේ ගැටළු විසඳීමට අයවැය ප්‍රතිපාදන නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම ද පුර්ව අවශ්‍යතාවයක් ව ඇත.

මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය (මා.සං.අ.) ජාතික මාර්ග (ඒ හා බී පංතියේ) කිලෝමීටර් 11,661ක් සහ පාලම් 4,429 ක් නඩත්තු කරනු ලබයි. මා.සං.අ. ජාතික මහා මාර්ග නඩත්තු කිරීම, පුනරුත්ථාපනය සහ ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා 2004 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 11,199 ක් වැය කර ඇත. එය පසුගිය වසරේ මහා මාර්ග සඳහා දරු වියදම් සමඟ සසඳ බලන විට සුළු වශයෙන් පහත වැටීමකි. මුළු පිරිවැයෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,942 ක් දැනට පවතින මාර්ග පුනරුත්ථාපනයටද රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,211 ක් නිතිපතා කරනු ලබන නඩත්තු කටයුතු සඳහා ද වැය කළ අතර, රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,833 ක් අළුතින් මාර්ග ඉදිකිරීමටද, වැය කර ඇත. පළාත් සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා මගින් පිළිවෙලින් ප්‍රාදේශීය මාර්ග (සී සහ ඩී පංතියේ) කිලෝ මීටර් 15,000 ක් සහ ග්‍රාමීය මාර්ග (ඊ පංතියේ) කිලෝමීටර් 75,000 ක් පමණ නඩත්තු කරනු ලබයි. ග්‍රාමීය සහ පළාත්බද මාර්ග නඩත්තු කිරීම පහත් මට්ටමකට ඇද වැටී ඇති අතර ඊට පළාත් සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභාවල දැඩි අරමුදල් හිඟය බලපා ඇත.

මහා මාර්ග ජාලය සංවර්ධනය කිරීම පිණිස මා.සං.අ. අලුතින් ප්‍රධාන මහා මාර්ග ඉදිකිරීම, මහාමාර්ග නඩත්තු කිරීම, මාර්ගවල තදබදය අඩු කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම ඇතුළු විදේශ අරමුදල් මගින් සිදුකරන ව්‍යාපෘතීන් රාශියක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීණි. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ආ.සං.බැ.) සහ ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවය පිළිබඳ ජපාන බැංකුව (ජා.ස.ජා.බැ.) වෙන් වෙන්ව දයක වෙමින් ඉදිකරනු ලබන රුපියල් බිලියන 29 ක ඇස්තමේන්තු පිරිවැයකින් යුතු දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගයේ ඉදිකිරීම් කටයුතුවල වර්ධනයක් දක්නට ලැබීණි. දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගයෙහි ආ.සං.බැ. විසින් අරමුදල් සපයනු ලබන, (කුරුඳුගහ හැනැප්ම සිට ගොඩගම දක්වා) කොටසෙහි කටයුතු 2003 වසර මුලදී ආරම්භ කළ අතර, 2006 වසරේ දී අවසන් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. ජා.සං.ජ.බැ. මගින් අරමුදල් සපයනු ලබන (කොට්ටාව-කුරුඳුගහ හැනැප්ම) කොටසෙහි වැඩකටයුතු 2005 වසරේදී ඇරඹීමට නියමිතව ඇත. 2000 දී ආරම්භ කළ එහෙත් පසුව නවතා දමූ යෝජිත කොළඹ-කටුනායක අධිවේගී මාර්ගය රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වයෙන් යුතුව නැවත ආරම්භ කිරීමට සැලසුම්කර ඇත. රුපියල් බිලියන 17 ක වියදමකින් ඉදිකිරීමට ඇස්තමේන්තු කර ඇති කොළඹ පිටත වටරවුම් මාර්ගයේ මැනුම් කටයුතු අවසන් කෙරෙමින් පවතී. කොළඹ-නුවර අධිවේගී මාර්ගය රුපියල් බිලියන 29 කින්

ඉදිකිරීමට ඇස්තමේන්තු කර ඇති අතර එය ඉදිකිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ පැවරීමේ ක්‍රමය (BOT) යටතේ මැලේසියානු රජයේ සහයෙන් ඉදිකිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මා.සං.අ. කිලෝමීටර් 345 කින් යුත් මාර්ග ජාලයක් හා පාලම් 47 ක් ද ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම ඇතුළත්වන මාර්ග ජාලය වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, ආ.සං.බැ.සහ ජා.ස.ජ.බැ. වේද ආධාර සහිතව ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය. 2004 වර්ෂය තුළදී, බලංගොඩ - බණ්ඩාරවෙල මාර්ගය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම කොරියානු රජයේ ආධාරයෙන් ආරම්භ කෙරිණි.

කොළඹ සහ තදසන්න ප්‍රදේශවල මාර්ගවල පවත්නා වාහන තදබදයට පිළියම් යෙදීම පිණිස සමුදාසන්න මාර්ග ව්‍යාපෘතිය, ධුල්ලිකේෂන් මාර්ග ව්‍යාපෘතිය සහ නුගේගොඩ, ගම්පහ, පන්නිපිටිය සහ ඔරුගොඩවත්ත යන ස්ථාන වල පාලම් ඉදිකිරීම ඇතුළු ව්‍යාපෘතීන් ගණනාවක් මා.සං.අ. මගින් හඳුනාගනු ලැබුවත් මූල්‍ය දුෂ්කරතා හේතුවෙන් මෙම ව්‍යාපෘතීන් සියල්ලම පමා කිරීමට සිදු විය. 2004 දී 'මහනැගුම්' වැඩසටහන යටතේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 57 ක වියදමින් ග්‍රාමීය මට්ටමේ මාර්ග රැසක් වැඩි දියුණු කරනු ලැබූ නමුත් පවත්නා අවශ්‍යතාවය අනුව සසඳනවිට මෙය කිසිසේත්ම ප්‍රමාණවත් නොවේ. එමෙන්ම, මාර්ග වැඩි දියුණු කිරීමේ තවත් ව්‍යාපෘතීන් කිහිපයක් ම දේශීය අරමුදල් භාවිතයෙන් ආරම්භ කරනු ලැබීය.

සුනාමි රළ පහර හේතුවෙන් බස්නාහිර, දකුණ, නැගෙනහිර සහ උතුරු පළාත්වල වෙරළ තීරයේ පිහිටි මාර්ග රාශියකට දැඩි අලාභ හානි සිදුවිය. එම මාර්ග සහ පාලම් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පිණිස ඇස්තමේන්තු කර ඇති මුළු පිරිවැය රුපියල් දශලක්ෂ 1,035 කි.

ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ග සංවර්ධනයේදී, දැනට පවතින අයවැය ලේඛනය තුළින් හෝ ආධාර මගින් අරමුදල් සැපයීමේ ක්‍රමයෙන් ඉවත් වෙමින්, මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමේ නව ක්‍රමවේදයක් දෙසට යොමු වීමට කාලය පැමිණ ඇත. මාර්ග භාවිතා කරන්නන් විසින් මාර්ග ඉදිකිරීමේ පිරිවැය දරිය යුතු ක්‍රමයක් තුළින් අරමුදල් සම්පාදනය සඳහා අඛණ්ඩව අයවැය මත රැඳී සිටීමෙන් වැළැකිය හැකි වේ. මාර්ග භාවිතා කරන්නන්, විශේෂයෙන් නාගරික ප්‍රදේශවල ජීවත්වන්නන් ඉල්ලුමට සරිලන ලෙස මාර්ග ජාලය දියුණු නොවීම හේතුවෙන් ගෙන ඇතිවන වාහන තදබදයෙන් දැඩි ලෙස පීඩා විඳිති. මෙම ගැටළුව දිනෙන් දින උග්‍රවන අතර ඉතා වටිනා විශාල ශ්‍රම පැය ගණනක් දිනපතා ජාතියට අහිමි වේ.

මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහනය : ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත මගී ප්‍රවාහනයෙන් සියයට 80 කට පමණ දායකත්වය සපයනු ලබන්නේ පෞද්ගලික සහ පොකුරු බස් සමාගමය. මගී ප්‍රවාහනයේ ඉතිරිය සපයනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය (සියයට 7 ක්) හා වෙනත් පෞද්ගලික වාහන (සියයට 13 ක්) මගිනි. 2004 දී මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහනයේ සැලකිය යුතු

3.5 සංඛ්‍යා ගටගන
ගමනාගමන අංශයේ මූලික ලක්ෂණ

ශීර්ෂය	ඒකක	2003	2004 (අ)	ප්‍රතිශත වෙනස	
				2003	2004 (අ)
1. මෝටර් රථ නව ලියාපදිංචි කිරීම	සංඛ්‍යාව	181,502	223,842	60.1	23.3
බස් රථ	"	1,949	2,167	36.4	11.2
පෞද්ගලික මෝටර් රථ	"	21,184	19,116	76.5	-9.8
ක්‍රී රෝද රථ	"	36,204	43,789	73.4	21.0
ද්විත්ව කාර්ය වාහන	"	13,268	10,736	54.4	-19.1
මෝටර් බයිසිකල්	"	86,877	124,474	58.6	43.3
භාණ්ඩ ප්‍රවාහන වාහන	"	11,014	10,703	34.9	-2.8
ඉඩම් වාහන	"	11,006	12,857	46.3	16.8
2. ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය					
ධාවන කිලෝමීටර්	'000	8,300	8,402	-2.0	1.2
මගී කිලෝමීටර්	දශ ලක්ෂ	4,627	4,684	13.4	1.2
භාණ්ඩ ධාවන කිලෝමීටර්	දශ ලක්ෂ	129	134	-3.5	-3.5
මුළු ආදායම	රු. දශ ලක්ෂ	1,321	1,678	-3.0	27.0
වර්තන වියදම	රු. දශ ලක්ෂ	3,383	4,328	1.7	27.9
මෙහෙයුම් අලාභය	රු. දශ ලක්ෂ	2,062	2,650	45.6	28.5
ප්‍රාග්ධන වියදම්	රු. දශ ලක්ෂ	1,437	1,732	-13.8	20.5
3. පොකුරු බස් සමාගම්					
ධාවන කිලෝමීටර්	දශ ලක්ෂ	334	296	-15.4	-11.4
මගී කිලෝමීටර්	දශ ලක්ෂ	17,446	14,537	-14.6	-16.7
මුළු ආදායම	රු. දශ ලක්ෂ	8,432	7,887	-9.2	-6.5
මෙහෙයුම් වියදම්	රු. දශ ලක්ෂ	10,896	11,403	-5.1	4.7
මෙහෙයුම් අලාභය	රු. දශ ලක්ෂ	2,464	3,516	12.2	42.7
4. ශ්‍රී ලංකන් ඉවත් සේවය					
පියාසර කරන ලද පැය ගණන	පැය	49,144	61,075	17.2	24.3
මගී කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය	දශ ලක්ෂ	6,926	8,316	12.1	20.1
මගීන් පැටවීමේ අනුපාතය	%	76	73	0.0	-3.9
බර පැටවීමේ අනුපාතය	%	52	55	18.2	5.8
භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය	මෙ. ටො. '000	64	79	42.2	23.4
සේවා නියුක්තිය	සංඛ්‍යාව	4,095	5,107	3.8	24.7

(අ) තාවකාලික

මූලාශ්‍රය: මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය
ජාතික ප්‍රවාහන කොමිෂම
ශ්‍රී ලංකා සිවිල් ඉවත් සේවා අධිකාරිය
ශ්‍රී ලංකන් ඉවත් සේවය

වර්ධනයක් දක්නට නොලැබුණු අතර පසුගිය දශක කිහිපය පුරාම දක්නට පැවති දුර්වලතා අඛණ්ඩව පවතිනු දක්නට හැකි විය. ප්‍රමාණවත් සේවාවක් නොසැපයීම, ඉණාන්මක වශයෙන් දුර්වලවීම සහ ඉතා ඉහළ මට්ටමක පැවති අනතුරු සංඛ්‍යාව පොදු ප්‍රවාහන සේවාවන්ගේ ප්‍රධාන දුර්වලතාවයන් ලෙස දක්නට තිබුණි. ඊට අමතරව, පොකුරු බස් සමාගම්වල බස් රථ හිඟය, ආදායම පහත බැසීම, අධික සේවක සංඛ්‍යාව හේතුවෙන් පිරිවැය ඉහළ යාම, කාරක ප්‍රාග්ධන හිඟය සහ ආයෝජන හිඟය වැනි ප්‍රශ්නවලින් පෙළෙනු දක්නට ලැබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පොකුරු බස් සමාගම් විශාල ලෙස අලාභ ලබන අතර, රජයෙන් ලැබෙන සහන මත විශාල ලෙස යැපෙන තත්ත්වයකට පත්ව ඇත.

ධීපල් ලීටරයක මිල රු. 4.00 කින් ඉහළ දැමීම සහ අනෙකුත් මෙහෙයුම් පිරිවැය ඉහළයාම හේතුවෙන් ගෙන බස් ගාස්තු තීරණය කිරීමේ සමීකරණයට අනුව 2004 සැප්තැම්බර් මාසයේදී සාමාන්‍ය බස් ගාස්තුව සියයට 9 කින්

ඉහළ නැංවිණි. සැප්තැම්බර් මස සිට ඩීපල් ලීටරයක මිල රු.6.00 කින් ඉහළ දැමීම නිසා ඔක්තෝබර් මාසයේදී නැවතත් බස් ගාස්තුව සියයට 6 කින් ඉහළ දමනු ලැබුණි. රජය මගින් බස් ගාස්තු පාලනය කිරීම, බස් මගීන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා කරන ලද්දක් බව පෙනී ගියද එම ක්‍රියා මාර්ගය නිසා පහසුකම් අඩුවීම, ගමනට ගතවන කාලය දීර්ඝ වීම, හදිසි අනතුරු සිදුවීමේ අවදානම ඉහළ යාම සහ ඵලදයීත්වය අඩුවීම වැනි වඩාත් හානිකර දේ වලට මුහුණ දීමට මගීන්ට සිදු වී ඇත.

2004 මැයි මස අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය සඳහා සකස් කළ ක්‍රියාත්මක සැලැස්ම අනුමත කරණු ලැබුණි. එම සැලැස්ම යටතේ ඵලදයී ලෙස කාලසටහන් සැකසීම, බස් රථවල කාර්ය මණ්ඩලවලට පුහුණුවක් ලබාදීම, බස් රථ නැවතුම් පොළවල් 1,000 ක් ඉදිකිරීම, පාසල් බස් රථ සේවාව යළි ආරම්භ කිරීම, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල බස් රථ ගමනාගමනය වෙනුවෙන් සහනාධාර

සැපයීම සහ ජාතික ප්‍රවාහන කොමිෂන් සභා පනත අවශ්‍ය පරිදි සංශෝධනය කිරීම යන කරුණු ඇතුළත් වේ.

විවිධ අවස්ථාවන්හිදී පොකුරු බස් සමාගම් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට රජය විසින් ගනු ලැබූ උත්සාහයන් ව්‍යාර්ථවී ඇත. 2004 දී පොකුරු බස් සමාගම් සියල්ල උපාය මාර්ගික ව්‍යවසාය කළමනාකරණ ඒජන්සිය යටතට පත්කරනු ලැබිණි.

දුම්රිය ප්‍රවාහනය : වර්තමානයේ දී ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය, සමස්ත මගී හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයෙන් පිළිවෙලින් සියයට 7 කට සහ සියයට 2 කට දියකන්වියක් සපයයි.

ඒකාධිකාරී තත්ත්වයක් උසුලන දුම්රිය ප්‍රවාහනය සතු ප්‍රධාන දුර්වලතා කිහිපයකි. ගාස්තු තීරණය කිරීමේ සහ කළමනාකරණ සහ සේවක පරිපාලනයේ දෘඪ ස්වභාවය ද, ගුණාත්මක වශයෙන් අඩු පිරිහෙමින් පවත්නා සේවා සැපයීම ද අනෙක් අතට විශාල මෙහෙයුම් හා මූල්‍ය අලාභයක් දැරීමට සිදුවී තිබීම ද ඒ අතරින් කැපී පෙනෙන ප්‍රධාන දුර්වලතාවයන්ය. මෙහෙයුම් අලාභයන් දුම්රිය මාර්ග සංවර්ධනයට බාධකයක් වීම ද දුම්රිය ප්‍රවාහනය සඳහා යොදා ගැනෙන යන්ත්‍ර සහ උපකරණ වැඩි දියුණු කිරීම සහ නවීකරණ කිරීමට හැකියාව නොමැති වීම ද අනෙකුත් මෙහෙයුම් කටයුතුවලට බාධකයක් ද වී ඇති අතර ශ්‍රී ලංදුසේ අඛණ්ඩව විශාල වශයෙන් රාජ්‍ය අයවැය මත රඳ පවතින තත්ත්වයක් ද ඇතිකර ඇත.

ශ්‍රී ලංදුසේවයට මාර්ග කිලෝ මීටර් 1,445 ක් හිමිව තිබුණත් ධාවනයට යොදාගනු ලබන්නේ කිලෝ මීටර් 1,200 ක් පමණි. උතුරු මාර්ගයේ වවිනියාවෙන් ඔබ්බටත් තලෙයිමන්තාරම මාර්ගයේ මැදවව්වියෙන් ඔබ්බටත් මාර්ග විශාල ලෙස අබලන් වී ඇති බැවින් දුම්රිය ධාවන කටයුතු නොකෙරේ. දැනට ධාවනය කරනු ලබන මාර්ගයෙන් හරි අඩක්ම අවම ප්‍රමිතියටත් පහළ මට්ටමක පවතින අතර අධික අවදානම් තත්ත්වයක් යටතේ ධාවන කටයුතු ඉතා අඩුවේගයකින් සිදු කළයුතුව ඇත.

දැනට පවතින දුම්රිය යන්ත්‍ර සංඛ්‍යාව ධාවනයට අවශ්‍ය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 85 කි. ප්‍රමාණවත් සේවාවක් සැපයීම පිණිස දුම්රිය යන්ත්‍ර 153 ක් නිව්ය යුතු වුවත් 2004 වසර අවසානයේදී ශ්‍රී ලංදුසේ සතුව පැවතියේ දුම්රිය එන්ජින් හා බලවේග කට්ටල 131 ක් පමණි. දැනට පවතින දුම්රිය එන්ජින් වැඩි ප්‍රමාණයක් වසර 25 ටත් වඩා පැරණි ඒවා වන අතර දුම්රිය මැදිරිවලින් සියයට 75 ක්ම වසර 15 ඉක්මවූ ඒවා වේ. මෙහෙයුම් සංඥා ක්‍රමය ද මුළු මෙහෙයුම් ජාලයෙන් කොටසක් පමණක් ආවරණය කෙරෙන අතර එයද යාවත්කාලීන කර නැත.

දුම්රිය ධාවන කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය 2003 දී කිලෝමීටර් දශලක්ෂ 8.3 ක සිට 2004 දී කිලෝමීටර් දශලක්ෂ 8.4 දක්වා ඉතා සුළු වශයෙන් වර්ධනය වී ඇත. කෙසේ නමුත් විකල්ප ගමනාගමන මාධ්‍යයන්ගේ ගාස්තුවලට සංසන්දනාත්මකව

පහළ මට්ටමක දුම්රිය ගාස්තු පැවතීම හේතුවෙන් ගෙන, මගී කිලෝමීටර් සංඛ්‍යාව (ගමන් කළ මගී සංඛ්‍යාව සහ දුර යන දෙකම සැලකිල්ලට ගත්විට) පසුගිය වර්ෂයට වඩා සුළු වශයෙන් වර්ධනය වී ඇත.

ශ්‍රී ලංදුසේ. යේ මුළු ආදායම 2004 දී සියයට 27 කින් ඉහළගොස් ඇත. එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවූයේ 2004 දී දුම්රිය ගාස්තු සියයට 50 කින් පමණ ඉහළ දැමීමයි. මෙහෙයුම් පිරිවැය ද සියයට 28 කින් ඉහළ ගොස් ඇති අතර එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවූයේ ඉන්ධන සහ වැටුප් හා වේතන පිරිවැය ඉහළ යාමයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශ්‍රී ලංදුසේ. මෙහෙයුම් අලාභය 2004 දී රුපියල් දශලක්ෂ 2,650 දක්වා සියයට 28 කින් ඉහළයමින් අයවැය මත අධික පීඩනයක් ඇති කළේය.

ශ්‍රී ලංදුසේ. දුර්වලතාවයන්ට පිළියමක් ලෙස 1993 අංක 60 දරණ 'ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය අධිකාරිය' පනතට අනුව, 2003 දී අධිකාරියක් බවට පත්කරනු ලැබිණි. එමගින් වඩාත්ම අපේක්ෂා කරනු ලැබූයේ අවශ්‍ය පරිදි පරිපාලන නම්‍යතාවයන් ලබාදීමත්, රාජ්‍ය අයවැයෙන් ස්වාධීනව වාණිජමය ව්‍යාපාරයක් ලෙස පවත්වා ගැනීමත්ය. කෙසේ නමුත්, සේවක විරෝධතාවයන් හේතුවෙන් 2005 ජනවාරි මාසයේදී දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව නැවත පිහිටුවනු ලැබූ අතර නව ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ වැඩසටහන්, තීරණ ගැනීමේදී නම්‍යතාවයක් නොමැති මූල්‍යමය වශයෙන් ස්වාධීනතාවයක් ද නොමැති දෙපාර්තමේන්තුවේ ආයතනික ව්‍යුහයක් තුළ සිදුකළයුතුව ඇත. එම නිසා, ඕනෑම ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ වැඩපිළිවෙළකට පෙර ශ්‍රී.ලංදුසේ. සීමාකාරී පරිපාලන සහ මූල්‍යමය රෙගුලාසිවලින් නිදහස් කිරීම සහ වාණිජමය ව්‍යවසායක් ලෙස කටයුතු කිරීමට අවසර ඇති ආයතනයක් බවට පත් කිරීම අත්‍යවශ්‍යය.

ගිවිලි ගුවන් සේවා: සටන් විරාම ගිවිසුමෙන් වාසි අත්කරගනිමින්, පසුගිය තෙවසර තුළ අභ්‍යන්තර සහ ජාත්‍යන්තර ගුවන් ප්‍රවාහන කටයුතුවල සීඝ්‍ර වර්ධනයක් සිදු විය. ජාත්‍යන්තර ගුවන් සේවාවන් සහ සංචාරකයින් රට තුළට ආකර්ශනය කර ගැනීම සඳහා ද්විපාර්ශවික ගිවිසුම් වලට එළඹෙමින් සහ විශාල වශයෙන් නීතිරීති ලිහිල් කරමින් සිටිල් ගුවන් සේවා අංශය පුළුල් ලෙස ප්‍රතිසංස්කරණයට ලක් කරනු ලැබිණි.

දේශීය ගුවන් සේවා කටයුතු 2004 දී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. වසර අටහමාරක් අක්‍රීයව පැවති ලංකාවේ සිවිල් හෙලිකොප්ටර් සේවාව 2004 ජූලි මාසයේ දී යළිත් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිණි. අභ්‍යන්තර ගුවන් ප්‍රවාහනය දියුණු කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් ශ්‍රීලන්කන් ගුවන් සේවාව දිය මත ගොඩබෑ හැක් ගුවන් යානා තුනක් හඳුන්වා දෙන ලදී. යාපනය අර්ධද්වීපය වෙත ගමන් කරන මගීන් ගේ පහසුව සලකා රුපියල් දශලක්ෂ 4 ක වියදමින් පලාලි ගුවන් තොටුපලට ගුවන් පර්යන්ත පහසුකම් සලසන ලදී. කෙසේ වෙතත් යාපනය වෙත ගොඩබිම් ප්‍රවාහනය වර්ධනය වීමේ

හේතුවෙන් අභ්‍යන්තර ගුවන් සේවා මගින් ප්‍රවාහනය කරනු ලැබූ ගුවන් මගීන් සංඛ්‍යාව 2004 දී පහත වැටුණි. 2005 මාර්තු මාසය වන විට බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපලෙහි (බ.ජා.ගු.) අභ්‍යන්තර ගුවන් සේවා සඳහා පර්යන්තයක් ඉදිකිරීම ආරම්භ කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

2003 වසරේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මකව පැවති ජාත්‍යන්තර ගුවන් සේවා 30 සමඟ සසඳ බලනවිට 2004 දී ජාත්‍යන්තර ගුවන් සේවා 37 ක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක විය. 2004 දී බ.ජා.ගු. හරහා ගමන් කළ ගුවන් මගීන් සංඛ්‍යාව සහ එම ගුවන් තොටුපල මගින් මෙහෙයවන ලද ගුවන් භාණ්ඩ ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් සියයට 25 කින් සහ 18 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ නමුත්, අනෙකුත් ගුවන් සේවාවන්ගේ ප්‍රසාරණයත් සමඟ ජාතික ගුවන් සේවාව මගින් ප්‍රවාහනය කරනු ලැබූ මගීන් සංඛ්‍යාව සහ ගුවන් භාණ්ඩ ප්‍රමාණය 2004 දී පසුබෑමකට ලක් විය.

සිවිල් ගුවන් සේවා දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රතිජ්‍යාපනය කරමින් 2002 දී පිහිටුවනු ලැබූ ශ්‍රී ලංකා සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරිය (ශ්‍රී.ලං.ගු.සේ.)ගුවන් සේවා ප්‍රතිපත්තින් නිර්ණය කිරීමේ වගකීම දරමින් ද ගුවන් සේවා සංවර්ධන සැලසුම් සහ උපක්‍රම සකස් කරමින් ද ගුවන් සේවා ආරක්ෂණ අවශ්‍යතා බලාත්මක කරමින් සහ ජාත්‍යන්තර සිවිල් ගුවන් සේවා සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධතා පවත්වා ගනිමින් ද ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිවිල් ගුවන් කටයුතු විධිමත්ව පවත්වාගෙන යාමට වඩා නම්‍යශීලී වාතාවරණයක් සකස් කර දීමට අඛණ්ඩව ක්‍රියා කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් ගුවන් සේවා අංශයේ කළමනාකරණය සහ සමස්ත සංවර්ධනය ආවරණය වන පරිදි වරාය සහ සිවිල් ගුවන් සේවා අමාත්‍යාංශය මගින් ගුවන් සේවා ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම ආරම්භ කරනු ලැබිණි. ගුවන් සේවා ලිහිල් කරණය තව දුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම පිණිස 1950 අංක 13 දරණ ගුවන් ප්‍රවාහන පනත, ගුවන් සේවා සඳහා වඩාත් නම්‍යශීලී බවක් ලබා දෙන යෝජිත සිවිල් ගුවන් සේවා පනත මගින් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමට නියමිතය.

ප්‍රධාන ගුවන් සේවාවන් ආකර්ශනය කර ගැනීමේදී ශ්‍රී ලංකාව විවිධ උණුසුම්තාවයන් සමඟ අහිතකර තත්ත්වයන්ට මුහුණ දෙනු ලබයි. ඒ අතුරින් ගුවන් යානා ඉන්ධන පිරිවැය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම, මාර්ග ප්‍රවාහන දුර්වලතාවයන් සහ ඉඩ පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම, ප්‍රමාණවත් නොවූ යටිතල පහසුකම් හා උපකාරක සේවාවන් ප්‍රධාන තැනක් ගනී. මෙම තත්ත්වය ශ්‍රී ලංකාව භූගෝලීය වශයෙන් පිහිටීමේ වාසි අත්කර ගන්නා ප්‍රධාන මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්වීමට බාධකයක් වී ඇත. මෙම දුර්වලතාවට නිසි පිළියම් නොයෙදුවහොත් දකුණු ඉන්දීය ගුවන් තොටුපලවල් ද ඇතුළුව කලාපීය ගුවන් තොටුපලවලට පැමිණෙන ගුවන් යානාවලින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් ලංකාවට අහිමිව යාමේ අවදානමක් ද පවතී. එම නිසා දැනට ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පවතින ගුවන් තොටුපල සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම වේගවත් කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. ආරම්භ කර ඇති බ.ජා.ගු. පුළුල් කිරීමේ

ව්‍යාපෘතියෙහි පළමු අදියර සැලසුම් කර ඇති පරිදි 2005 දී අවසන් කෙරෙනු ඇත. එහි දෙවන අදියර 2005 දී ආරම්භ කෙරෙනු ඇත.

වරාය සේවා : ජාත්‍යන්තර වෙළඳමේ වර්ධනයෙන් වාසි අත්කර ගනිමින් 2004 වර්ෂය තුළ දී වරාය සේවාවන් සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කර ඇත. බහලු නැව් සේවාවන් ද ඇතුළුව මුළු නැව් බඩු මෙහෙයුම් 2004 වසරේ දී සියයට 11 කින් වර්ධනය වූ අතර මෙතෙක් පැවති ඉහළම වර්ධනය පිළිබිඹු කරමින් බහලු මෙහෙයුම් සියයට 13 කින් ඉහළ ගියේය. දේශීය බහලු මෙහෙයුම් සියයට 17 කින් වර්ධනය වූ අතර ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් සියයට 12 කින් ඉහළ ගියේය.

ජය බහලු පර්යන්තයේ බහලු මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාවය 2004 දී වර්ධනය වූ අතර එය කම්කරු හා විදේශ සේවා නියුක්ති අමාත්‍යාංශය මගින් 2004 දී ප්‍රදානය කළ 2003 වසර සඳහා වූ ජාතික ඵලදායීතා නිලීණය දිනා ගැනීමට සමත් විය. වඩාත් යහපත් ක්‍රියාකාරීත්වයක් සඳහා දයක වූ සාධකයන් වූයේ වැඩ කරන පැය ගණන වැඩි කිරීම, දිරි දීමනා වඩාත් අර්ථාන්විත කිරීම, සේවකයන් පුහුණු කිරීම් සහ ස්වේච්ඡාවෙන් විශ්‍රාම ගැනීමේ ක්‍රමයක් සාර්ථකව ක්‍රියාවට නැගීම යනාදිය යි. කොළඹ වරායෙහි උතුරු පියරය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ ඉදිකරනු ලැබූ සමගි බහලු පර්යන්තය, බහලු මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා 2004 ජුනි මාසයේදී විවෘත කරනු ලැබිණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කොළඹ වරායෙහි බහලු මෙහෙයුම් ධාරිතාව අඩි 20 ට සමාන ඒකක 250,000 කින් ප්‍රසාරණය විය. බහලු 8000-9000 පමණ රැගත් දවැන්න නැව්වලට පිවිසිය හැකි ගැඹුරකින් යුතුව කොළඹ දකුණු වරාය ඉදිකිරීම 2006 වසර මුලදී ආරම්භ කිරීමට ද එහි කටයුතු 2009 දී අවසන් කිරීමට ද අපේක්ෂා කරයි. හම්බන්තොට වරාය නාවික සේවා සපයන වරායක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට අපේක්ෂා කෙරෙන අතර ගාලු වරාය තුළ වඩාත් ගැඹුරු නැංගුම්පොළ 2 ක් දැනට පවත්නා වරායට බාහිරින් ඉදිකිරීමට ද අපේක්ෂා කරයි. ඒ සඳහා ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවය සඳහා වන ජපාන බැංකුව අරමුදල් සපයනු ඇත. ත්‍රිකුණාමල වරාය, සංචාරක කර්මාන්තය දියුණු කිරීම ද ප්‍රදේශයේ කර්මාන්ත සඳහා සේවා සැපයීමට ද අරමුණු කරගනිමින් වරාය නගරයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට අපේක්ෂිතය.

කොළඹ වරායෙහි මෙහෙයවන ලද බහලු ප්‍රමාණය ඉහළගොස් තිබුණ ද පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව සියයට 1 කින් පහත වැටීමෙන් පිළිබිඹු වනුයේ සාපේක්ෂ වශයෙන් විශාල ප්‍රමාණයේ යාත්‍රා පැමිණීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතින බවයි. 2004 දී පැමිණි සම්ප්‍රදායික වර්ගයේ යාත්‍රා සංඛ්‍යාව ද සියයට 4 කින් පහත වැටුණි. බහලු නැව් වඩා පිරිමැසුම්දයක, ආරක්ෂිත හා වේගවත් වන බැවින්, භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය ඒ වෙනට විනාශවීම හේතු කොටගෙන සම්ප්‍රදායික නැව් පැමිණීම පහත වැටී ඇත. පසුගිය වසරවලදී නාවික ඉන්ධන සහ වෙනත් සේවා ලබා ගැනීමට පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව පහත

3.6 සංඛ්‍යා සටහන
වරාය සේවා ක්‍රියාකාරීත්වය

ශීර්ෂය	2003	2004 (අ)	ප්‍රතිශත වෙනස	
			2003	2004(අ)
1. පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව	4,032	3,883	-1	-4
කොළඹ	3,838	3,688	1	-4
ගාල්ල	73	88	-4	21
ත්‍රිකුණාමලය	121	107	-39	-12
2. මෙහෙයවන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය (මෙ. ටො. '000)	30,500	33,962	8	11
කොළඹ	28,198	31,299	7	11
ගාල්ල	482	581	-8	21
ත්‍රිකුණාමලය	1,820	2,082	20	14
3. බහදු මෙහෙයුම් ප්‍රමාණය (TEU s'000)	1,959	2,221	11	13
4. අන්තර් නැව් බහදු ප්‍රමාණය (TEU s'000)	1,371	1,531	13	12
5. සේවක සංඛ්‍යාව (අ)	13,936	13,765	-22	-1
කොළඹ	12,522	12,420	-22	-1
ගාල්ල	638	634	-15	-1
ත්‍රිකුණාමලය	776	711	-22	-8

(අ) තාවකාලික
(ආ) ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය සඳහා පමණි.
TEU s' = අඩි 20 ට සමාන බහදු ඒකක

මූලය : ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය
සීමිත සමාගම විසින් ඒපීයා හෙවෙයි වර්මන්තය

වැටිමින් පැවතිනි. ඒ සඳහා පැමිණි ඉහළම නැව් සංඛ්‍යාව වූ නැව් 285, 1993 වර්ෂයේ දී පැමිණි අතර 2004 වර්ෂයේ දී ඒ සඳහා පැමිණියේ නැව් 14 ක් පමණි. එයට ප්‍රධාන හේතුව වී ඇත්තේ කොළඹ වරායෙහි නාවික ඉන්ධන සඳහා අය කරන අධික මිලය. කොළඹ වරායේ නාවික ඉන්ධන මෙට්‍රික් ටොන් එකක මිල සිංගප්පූරුවේ මිලට සාපේක්ෂව එ.ජ.ඩොලර් 80-100 පමණ ප්‍රමාණයකින් අධිකය. බංගලාදේශය සහ ඉන්දියාවෙන් ගමනාරම්භ කරන පෝෂක නැව්, නාවික ඉන්ධන ලබා ගැනීම පිණිස කොළඹ වරාය මගහැර සිංගප්පූරුව කරා යාමට හේතුව මෙයින් පැහැදිලි වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ වරායන්, විශේෂයෙන් මැදපෙරදිග සහ දකුණු ඉන්දියාවේ පිහිටි මෑතක දී දියුණු වූ වරායන් ඇතුළු කලාපීය වරායන්ගෙන් ඇතිවන අභියෝගයට නොකඩවා මුහුණ දෙමින් සිටී. තාක්ෂණික දියුණුව වේගවත් වීම වරාය සේවාවන්ගේ

කාර්යක්ෂමතාවය කෙරෙහි හේතුවී ඇති අතර මෙම තාක්ෂණික වර්ධනයන් සැලකිල්ලට නොගන්නා ඕනෑම වරායක්, අනෙකුත් තරගකාරී වරායන් විසින් අභිබවා යනු ඇත. එබැවින්, වරාය සේවා වර්ධනය කිරීම සඳහා සකස් කරනු ලබන ඕනෑම සැලැස්මක්, වර්තමානයේ පවතින ගැටළුවලට වඩා අනාගත අවශ්‍යතාවන් පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතුව ඇත.

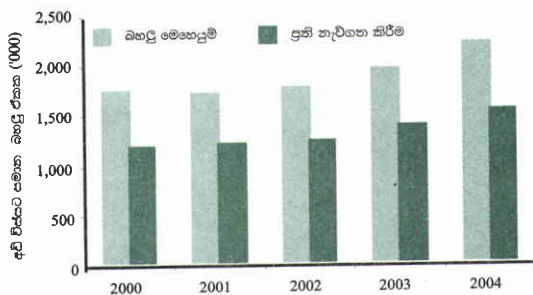
ජල සම්පාදනය සහ වාරිමාර්ග

නිරසාර ජල සම්පාදන සහ වාරිමාර්ග පද්ධතියකට ජාතික ප්‍රමුඛතාවයක් හිමිවේ. ජල සම්පත් නිරසාර ලෙස භාවිතා කිරීම කරා ළඟා වීම පිණිස ජල කළමනාකරණ ක්‍රමය වැඩිදියුණු කිරීම, ජලය තාප්තිය හා අධිපරිභෝජනය වළක්වාලීම සඳහා සුදුසු පරිදි මිල නියම කිරීම අවශ්‍ය වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළුව බොහෝ රටවල ජනතාවගේ අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීම සඳහා ප්‍රමාණවත් පරිදි ජලය ලබා ගැනීම ප්‍රධාන ගැටළුවක්ව පවතී. මෙම ගැටළුව කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් වසර 2015 වන විට සමස්ත ජනගහණයටම පිරිසිදු පානීය ජලය සහ ප්‍රමාණවත් සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැපයිය යුතු බව එක්සත් ජාතීන් විසින් සැලසුම් කරන ලද සහග්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථයන් මගින් ප්‍රකාශ වේ. ශ්‍රී ලංකාව මෙම ඉලක්කය කරා ළඟාවීම සඳහා 2010 වන විට අවම වශයෙන් ජනගහණයෙන් සියයට 85 කට වත් පිරිසිදු පානීය ජලය සැපයීමට අරමුණු කර ඇත.

අවිධිමත් ලෙස මිල නියම කිරීම සහ නියාමන ක්‍රමයේ පවතින උෂණතාවන්, ශ්‍රී ලංකාවේ ජල සම්පත්වල දිගුකාලීන

3.5 රූප සටහන
බහලු මෙහෙයුම් සහ ප්‍රති නැව්ගත කිරීම

පැවැත්ම, අභියෝගයට ලක් කරන ප්‍රධාන සාධකයන් වේ. සහනාධාරයක් සහිතව නල ජලය සඳහා මිල නියම කොට තිබුණ ද, අනෙකුත් ජල සම්පාදන ක්‍රමයන් සඳහා කිසිදු මිලක් නොමැති වීම නිසා ජලය අනවශ්‍ය ලෙස පරිභෝජනයට සහ අකාර්යක්ෂම භාවිතයට හේතු වී ඇත. මේ අනුව ස්වාභාවික ජල සම්පත් ඉතා සුළු ප්‍රමාණයකට ඒවා ප්‍රයෝජනයට ගැනීම පිළිබඳව නීතිරීති රෙගුලාසි ඇතත් අනෙකුත් ජල සම්පත්වලින් ජලය ලබාගැනීමේ දී එවැනි නීතිරීති නොමැති වීම නිසා ඒවායේ දිගුකාලීන පැවැත්ම අවදානමට ලක්වී ඇත.

ආරක්ෂිත මූලාශ්‍රයකින් පානීය ජල පහසුකම් සැපයෙන ගෘහ ඒකක සංඛ්‍යාව 2004 දී සියයට 71 ක් පමණ වූ අතර, එයින් නල ජල පහසුකම් ඇත්තේ සියයට 28 කට පමණි. එසේ වුවද, පවත්නා ජල සැපයුම ද නිරන්තර බිඳවැටීම් වලට භාජනය වේ. එම නිසා වත්මන් සහ අනාගත ජල ඉල්ලුම සපුරාලිය හැකි පරිදි ජලසම්පාදනය සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රසාරණය කළයුතුව ඇත. මෑත වර්ෂවලදී ජලසම්පාදන සහ සනීපාරක්ෂක අංශයේ අඛණ්ඩ ප්‍රසාරණයක් දක්නට ලැබුණද එය මන්දගාමී ප්‍රසාරණයකි. ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම සහ ජලය බෙද හැරීමේ කටයුතු වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ආයෝජනය කරමින් රජය අඛණ්ඩව ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටුකරනු ලබයි.

වසර 2010 වන විට සහශ්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථයන්ට ළඟාවීම සඳහා ජාතික ජල සම්පාදන සහ ජලාපවහන මණ්ඩලය (ජා.ජ.ස.ජ.ම) විසින් කළයුතු ආයෝජනය රුපියල් බිලියන 85 ක් පමණ වන බව ඇස්තමේන්තු කර ඇත. කෙසේ නමුත්, රජය මේ සඳහා වෙන් කර ඇත්තේ සාමාන්‍යයෙන් වසරකට රුපියල් බිලියන 7 ක් පමණි. ජල සම්පාදන සහ සනීපාරක්ෂක අංශය සඳහා වන සහශ්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ මුදුන් පමුණුවා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් සොයා ගැනීමේ විකල්ප මාර්ගවල අවශ්‍යතාවය මෙමගින් පෙන්නුම් කරයි.

මීගමුව සහ කළුතර සිට ගාල්ල දක්වා වූ ප්‍රදේශ ජලය බෙද හැරීමේ නියමු ව්‍යාපෘතීන් දෙකක් ලෙස පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය ඇතිව ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිස හඳුනාගෙන ඇත. කැළණි ගඟේ දකුණු ඉවුරෙහි ඉදිකිරීමට යෝජනා, දිනකට ජල ගැලුම් දශ ලක්ෂ 40 ක් සැපයිය හැකි ජලය පිරිසිදු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයක් සඳහා සැලසුම්,

ඉදිකිරීම් සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම් සඳහා යෝජනා පෞද්ගලික අංශයෙන් කැඳවා ඇත. ජා.ජ.ස.ජ.ම. ඇතැම් ප්‍රදේශවල මතු කියවීම සහ බිල්පත් නිකුත් කිරීම සඳහා දැනටමත් බාහිර ආයතන වලින් සේවය ලබා ගෙන ඇත.

නාගරික ගෘහ ඒකක සඳහා සපයන පිරිසිදු කරන ලද පානීය ජල ඒකකයක් සඳහා රුපියල් 24 ක් පමණ වැයවන නමුත් ජා.ජ.ස.ජ.ම. විසින් මාසික ජල පරිභෝජනය ඒකක 20 ක් වන ගෘහ ඒකකයකින් ඒ සඳහා අය කරනුයේ ඒකකයට රු. 5.88 ක් වැනි අධික සහනයදී මිලකි. මුළු ජල පරිභෝජනයෙන් සියයට 70 ක් ම ගෘහස්ථ අංශයට අයත් වන නමුත්, ඉන් ලැබෙන ආදායම මුළු ආදායමෙන් තුනෙන් එකක් පමණි. එබැවින් ජලයෙහි ආර්ථික වටිනාකම පෙන්නුම් කරන තාර්කික ජල ගාස්තු ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීමෙන් නාස්තිය අඩු කර ගතහැකිය.

2004 වසර තුළදී ජා.ජ.ස.ජ.ම. දේශීය සහ විදේශීය අරමුදල් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් ජල යෝජනා ක්‍රම කිහිපයක්ම ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිණි. ජල අංශය සඳහා අයවැයෙන් වෙන් කරන ලද ප්‍රාග්ධන අරමුදල් සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ භාවිතයට ගනිමින් 2004 දී, ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 12,747 ක් ආයෝජනය කරනු ලැබිණි. මෙම වසර තුළ දී ජා.ජ.ස.ජ.ම. දේශීය අරමුදල් සපයන ලද ව්‍යාපෘති 73 ක් සහ විදේශීය අරමුදල් සපයන ලද ව්‍යාපෘති 14 ක් ක්‍රියාත්මක කළේය. ද්විතීයික නාගරික ජල සම්පාදන සහ සනීපාරක්ෂක ව්‍යාපෘතිය, කැළණි ගඟ දකුණු ඉවුරෙහි ජලය පිරිසිදු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සහ නෙවන ජල සම්පාදන සහ සනීපාරක්ෂක ව්‍යාපෘතිය 2004 දී විදේශීය අරමුදල් මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති කිහිපයකි.

2004 දී ජා.ජ.ස.ජ.ම. යේ මුළු ආදායම රුපියල් දශලක්ෂ 4,910 දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. පාරිභෝගික ජාලයේ ප්‍රසාරණය මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කඩිනම් ජල ගාස්තු සංශෝධනයක අවශ්‍යතාවය පෙන්නුම් කරමින් 2004 දී ජා.ජ.ස.ජ.ම. රුපියල් දශලක්ෂ 383 ක මෙහෙයුම් අලාභයක් වාර්තා කරනු ලැබීය. මෙයට ප්‍රතිවිරුද්ධව 2003 දී රුපියල් මිලියන 279 ක මෙහෙයුම් ලාභයක් වාර්තා කරනු ලැබිණි. කෙසේ නමුත්, වත්කම් ක්ෂයවීමද සැලකිල්ලට ගත්විට ජා.ජ.ස.ජ.ම. යේ ශුද්ධ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය, ප්‍රාග්ධන පදනම විශාල ලෙස ක්ෂය කරමින් සහ එය ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීම සඳහා අරමුදල් සැපයීම පිණිස බදු ගෙවන්නන්ගෙන් විශාල වශයෙන් බදු අයකර ගැනීමට මහ පාදමින් විශාල අලාභයක් වාර්තා කර ඇත.

වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව 2004 වර්ෂය තුළදී දේශීය හා විදේශීය අරමුදල් භාවිතා කරමින් ව්‍යාපෘති ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. විදේශීය අරමුදල් භාවිතා කරමින් පවත්වාගෙන යන ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති 2 ක් ලෙස හම්බන්තොට වාර්මාර්ග පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය සහ වැලිමය ව්‍යාපෘතිය හැඳින්විය හැකිය. මීට අමතරව, වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව

3.7 සංඛ්‍යා සටහන
ජා.ජ.ස.ජ.ම මගින් සපයනු ලබන ජලය

	2003	2004
මුළු ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම ගණන	280	287
වසර තුළදී සපයන ලද නව ජල සම්බන්ධතා ගණන	49,789	57,491
සපයා ඇති මුළු ජල සම්බන්ධතා ගණන (වසර අවසානයට)	782,724	841,215
මුළු ජල නිෂ්පාදනය (ශත මීටර් දශ ලක්ෂ)	357	367
ආදායම් රහිත ජලය (%)		
මහ කොළඹ	36.9	36.4
ප්‍රාදේශීය	31.1	29.4

මූලාශ්‍රය: ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය

විශේෂ සටහන 07

**මහවැලි ජලාශ නඩත්තු කිරීම :
වත්මන් තත්ත්වය සහ උද්ගත වෙමින් පවතින අවදානම**

මහවැලි මහාසැලැස්මෙහි හඳුනාගත් ප්‍රධාන ව්‍යාපෘතීන් සියල්ලම පාහේ මේ වනවිට සම්පූර්ණ කර ඇත. වර්තමානයේ මුහුණ දී ඇති අභියෝගය වී ඇත්තේ ආර්ථිකයටත් සමාජ ජීවිතයටත් සහ පරිසර පද්ධතියටත්

වශයෙන්ම, අවශ්‍ය අරමුදල් හිඟවීම හේතුවෙන් සම්මත නඩත්තු කටයුතු නිසි පරිදි සිදු නොකෙරේ. නීතිපතා සිදුකළ යුතු නඩත්තු කටයුතු නොකිරීම හේතුවෙන් බරපතල ප්‍රතිවිපාක දෙකකට මුහුණ දීමට සිදුවේ.

**01 සංඛ්‍යා සටහන
මහවැලි ජලාශ ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ**

ජලාශ	ආරම්භ කළ වර්ෂය	උස මීටර්	වේල්ලේ දිග මීටර්	ජල ධාරිතාව සහ මීටර් දශ ලක්ෂ	ස්ථාපිත ධාරිතාවය මෙ.වො.	සාමාන්‍ය බලශක්ති ගි.වො.පැ.	ඉදිකිරීම් පිරිවැය	
							රු.ද.ල.	එ.ජ.ඩො. ද.ල.
බෝවතැන්න	1970	29.8	226	52	40	83	550	101
පොල්ගොල්ල	1970	14.6	144	4.1	-	-		
මාදුරුමය	1978	41	1,090	597	-	-	2,660	170
උල්හිටිය	1979	25	4,000	268	-	-	ලැ.නො.	ලැ.නො.
කොත්මලේ	1979	87	600	172	201	396	9,470	608
චිත්තෝරියා	1980	122	520	721	210	605	9,800	593
රත්දෙනිගල	1982	94	485	861	126	366	5,800	279
රත්වැණේ	1987	41.5	420	22	50	103	3,200	109
එකතුව					627	1,553	31,480	1,860

මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
The Accelerated Mahaweli Programme and Its Impact (1988), Dr. H.N.S.Karunatilake

අවම අවදානමක් සහ ජීවිතයක් සහිතව අනාගත පරපුරට උපරිම වාසියක් සිදුවන අයුරින් මෙම ව්‍යාපෘතීන් විධිමත්ව නඩත්තු කිරීමයි.

වර්තමානයේදී, ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය මගින් මහවැලි වැඩසටහන යටතේ ඇති ජලාශ, වේලි සහ වාරිමාර්ග පහසුකම් කළමනාකරණය කරණු ලබන අතර, විදුලි බලාගාර ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (ලං.වි.ම) විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. මහවැලි අධිකාරිය, මහවැලි ව්‍යාපෘති මෙහෙයුම් සහ නඩත්තු වියදම් සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් උපයා නොගන්නා බැවින්, එය මුළුමනින්ම මධ්‍යම රජයේ අයවැය ප්‍රතිපාදන මත රඳ පවතී. දැනට පවත්නා තත්ත්වය යටතේ මහවැලි අධිකාරිය විසින් රැස්කර ඇති ජලය විදුලිබලය නිපදවීම සඳහා ලං.වි.ම.ටත්, වගා කටයුතු සඳහා ගොවීන්ටත් නොමිලයේ සපයනු ලබයි.

රජය මුහුණපා ඇති මූල්‍ය අපහසුතාවයන් සහ ජලාශ නඩත්තු කිරීමේ වියදම් ප්‍රමුඛතාව ලැබිය යුතු අයිතමයක් ලෙස සැලකිල්ලට නොගැනීම නිසා ජලාශ නඩත්තු කිරීම පිණිස වෙන්කරණු ප්‍රතිපාදන, ඒ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා සැලකිය යුතු තරම් අඩු මට්ටමක පවතී. ප්‍රධාන ජලාශවල වසර කීපයකට වරක් කළයුතු ප්‍රධාන අළුත්වැඩියා කිරීම් හැරුණුවිට නීතිපතා කරනු ලබන නඩත්තු කටයුතු සඳහා වන වියදම වසරකට රුපියල් දශ ලක්ෂ 300 ක් පමණ වුවත්, ලැබී ඇති මුදල එයට වඩා ඉතා අඩුය. ප්‍රධාන

- සම්මත වැඩසටහනට අනුව කළයුතු නඩත්තු කටයුතු කල් දැමීම නිසා සවිකිරීම් ඉතා වේගයෙන් දිරාපත් වීමට ලක්වන බැවින් අනාගතයේ දී නඩත්තු කිරීමේ පිරිවැය අධික ලෙස ඉහළයාම පමණක් නොව මුළුමනින්ම අළුතෙන් සවි කිරීමට හෝ අතිරේක කාර්යයන් කිරීමට සිදුවන බැවින් අවසානයේදී විශාල අතිරේක පිරිවැයක් දැරීමට ද සිදුවනු ඇත.

- ප්‍රමාණවත් නොවන නඩත්තු කටයුතු නිසා ඉදිකිරීම්වල ශක්තිය දුර්වල වීමෙන් ව්‍යුහාත්මක බිඳ වැටීම් සිදුවීමේ අවදානම ඉහළයාම නිසා මිනිස් ජීවිත, භෞතික සම්පත්, පරිසර පද්ධතිය මෙන්ම රටෙහි සමස්ත ආර්ථික වර්ධනය ද බිඳ වැටීමේ දැවැන්ත විනාශයකට මං සලසයි.

පතිස්ථානයේ 2003 තරම් මෑතදී ඉදිකළ උසින් මීටර් 25 ක් ද දිගින් මීටර් 147 ක් ද වූ සාපේක්ෂ වශයෙන් කුඩා (රත්දෙනිගල වේල්ල මෙන් හතරෙන් එකක් තරම් වූ) වේල්ලක් පුපුරායාම නිසා ගම්මාන 20 ක් ජල ගැල්මෙන් විනාශවී සිය ගණනකගේ ජීවිත හා 30,000 කට අධික නිවාස ප්‍රමාණයක්ද අහිමිවීම මෙහිදී සඳහන් කිරීම වැදගත්ය. තවද, 2004 දෙසැම්බර් සුනාමි ව්‍යසනයෙන් පසුව, මෑතකදී සැකසුනු අධි ක්‍රියාකාරී පෘතුගීසි සීමාවට නුදුරින් ශ්‍රී ලංකාව පිහිටා ඇති නිසා භූ වලන සහ වෙනත් ස්වාභාවික විපත්වලට ශ්‍රී ලංකාව ගොදුරුවීමට ඇති අවකාශ පෙරට වඩා වැඩි බවට භූ විද්‍යාඥයින් විසින් අනතුරු අඟවා ඇති

බැවින් මෙවැනි ආකාරයේ ව්‍යාපෘතීන් ඉදිකිරීමේදීන් තඩත්තු කිරීමේදීන් දඩ සුපරික්ෂාකාරීත්වයක් අවශ්‍ය වේ.

සමස්ත ආර්ථිකයට, සමාජ ජීවිතයට හා පරිසර පද්ධතියට ජලාශ ව්‍යාපෘතිවලින් සිදුවන සුවිසල් දයකත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින් බොහෝ රටවල් විසින් ඔවුන්ගේ නීති පද්ධතීන්හි කොටසක් ලෙස වේලිවල ආරක්ෂක ප්‍රමිතීන් සහ රෙගුලාසි ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත. කෙසේ නමුත්, මෙවැන්නක් ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට නැත. ලබාගත හැකි අරමුදල් නියමිත අවස්ථාවට ලබා නොදීම, මිලදී ගැනීම් පිළිවෙත්හි පවත්නා දුර්වලතාවයන් සහ පුහුණු සේවකයින්ගේ හිඟකමද නියමිත පරිදි තඩත්තු කටයුතු සිදු කිරීමට අවාසිදයක ලෙස බලපා ඇත. එමෙන්ම, ජල පෝෂක ප්‍රදේශ සුරක්ෂිත කිරීම සහ තඩත්තු කිරීම සම්බන්ධ ගැටළු, රොන් මඩ තැන්පත්වීම, ජල කළමනාකරණය, මූල්‍ය කළමනාකරණය සහ මානව සම්පත් කළමනාකරණය ද, අදාළ ආයතනවල ප්‍රමාණවත් අවධානයට ලක්විය යුතු කරුණු වේ.

ප්‍රධාන වශයෙන් අරමුදල් හිඟකම හේතුකොටගෙන නිසි ප්‍රමිතීන්ට අනුව ජලාශ සහ වේලි තඩත්තු කිරීම සිදුකර නොමැත. වේලිවල දෙරටු සහ ඒවාට සම්බන්ධ ඉදිකිරීම් පාලනය කරනු ලබන්නේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම විදුලිබල සහ විද්‍යුත් පද්ධති මාර්ගයෙනි. වේලිවල ආරක්ෂාව සහ විශ්වාසදයක ක්‍රියාකාරීත්වය සහතික කරනු වස් අවධානයෙන් යුතුව ඒවා අධීක්ෂණය කිරීම, නියමිත කාලයට තඩත්තු කිරීම සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම කළ යුතුය. මිලදී ගැනීම් පිළිවෙත්හි පවත්නා දුර්වලතාවයන් ද තඩත්තු කටයුතු අනවශ්‍ය පරිදි ප්‍රමාද කරයි. සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු මට්ටමක ඇති වැටුප් සහ දීමනා, දුෂ්කර සේවය, ප්‍රමාණවත් පුහුණුවීම් නොමැතිවීම, සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපනය, ප්‍රවාහන සහ පණිවුඩ හුවමාරු සේවා වැනි යටිතල පහසුකම් සහ වෙනත් සේවා ප්‍රමාණවත් පරිදි නොමැතිවීම නිසා වෘත්තිකයින් සහ නිපුණතා පුර්ණ සේවකයන් රඳවා ගනීමේ දුෂ්කරතාවයද ජලාශ ව්‍යාපෘති කළමණාකරනයේදී මූහුණු දෙන ගැටළු වේ. ඉහත දැක්වූ කරුණු මහවැලි වේලි/ජලාශ විධිමත් ලෙස තඩත්තු කිරීම සඳහා විකල්ප අරමුදල් මූලාශ්‍රයන් පිහිටුවීමේ අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කරනු ලබයි. 1969 දී එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන (UNDP) මගින් භාර දුන් මහවැලි ජලාශ සහ ජල විදුලිබල සමීක්ෂණ වාර්තාව මගින් විධිමත්ව තඩත්තු කිරීමේ සහ ඒ සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් රැස්කිරීමේ වැදගත්කම පහත පරිදි සඳහන් කර ඇත. “රජය මගින් සපයනු ලබන වාරි ජලයට ගෙවීම් කිරීමේ සම්ප්‍රදයක් ශ්‍රී ලංකාවේ නැත. එබැවින් සංවර්ධන කටයුතුවල පළමුව සර පහ තුළදී ජනපදිකයන් විසින් රජයට නාමික ගෙවීමක් පමණක් කරණ ලෙස ඉල්ලා සිටිය යුතුය. ඉන්පසුව ඔවුන් විසින් වාරි ජල සම්පාදනයේ වාර්ෂික තඩත්තු සහ මෙහෙයවීම් පිරිවැය ගෙවිය යුතුය. මෙම ගෙවීම් ඔවුන් විසින් පාවිච්චි කරනු ලබන ජල ප්‍රමාණය මත තීරණය විය යුතු අතර, එය ජලය අපතේ යාම වලක්වා ගැනීමට සහ හෝග

විවිධාභීකරණයට හේතු වනු ඇත.” (පිටුව 99). කෙසේ නමුත්, මේ දක්වා එවැනි ක්‍රමයක් පිහිටුවා නැත. අනෙක් අතට, බල ශක්තිය නිපදවීම පිණිස ලං.වි.ම.ට සපයනු ලබන ජලය සඳහා ද අය කිරීමක් නොමැත. 2003 දී මහවැලි බලාගාර මගින් ගි.වො.පැ. 1,428 ක් නිපද වූ අතර එහි වටිනාකම රුපියල් බිලියන 11 කි. යම් හෙයකින් මහවැලි බලාගාර නොතිබුනේ නම් දැනට පවත්නා සාමාන්‍ය විදුලිබල ගාස්තුව (ඒකකයක් රු. 7.70) සියයට 25 කින් පමණ (ඒකකයට රු. 1.93 කින්) අධික වනු ඇත.

ජලාශ නියමිත පරිදි තඩත්තු කිරීම සහතික කිරීම පිණිස කල් තබා පියවර ගත යුතුය. සිදු කිරීමට ඉතිරිව ඇති සියළුම තඩත්තු කටයුතු ඉහළ ප්‍රමුඛතාවයක් ලබාදෙමින් හැකි ඉක්මණින් සම්පූර්ණ කළ යුතුය. රට තුළ පවතින සියළුම ජලාශ/වේලි ව්‍යාපෘතීන් තිරසාරව තඩත්තු කිරීමේ ගැටළු පිළිබඳව සුදුසුකම් ඇති ස්වාධීන කමිටුවක් විසින් පරීක්ෂා කිරීම සහ වේලිවලට හානිවීමේ අවදානම අවම කිරීම පිණිස තඩත්තු කිරීමේ අවම ප්‍රමිතීන් නියම කිරීම කළ යුතුය.

විකල්ප අරමුදල් මූලාශ්‍ර ද සොයා බැලිය යුතුය. බලශක්ති නිපදවීම පිණිස මහවැලි ජලාශවලින් නිකුත් කෙරෙන ජලය පදනම් කරගෙන විදුලි පාරිභෝගිකයන් විසින් ගෙවනු ලබන ජලාශ තඩත්තු කිරීමේ දයක මුදලක් හඳුන්වාදීම තඩත්තු කටයුතු සඳහා අරමුදල් ලබාගැනීමේ මාර්ගයක් ලෙස සලකා බැලිය හැකිය. මෙමගින් විදුලිබල ගාස්තු එක් ඒකකයකට සහ 05 කින් පමණ ඉතා සුළු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගිය ද එමගින් වාර්ෂිකව රුපියල් දශ ලක්ෂ 300 ක් පමණ රැස්කළ හැකිවනු ඇත. වාරිමාර්ග යටිතල පහසුකම් තඩත්තු කිරීමේ පිරිවැයෙන් කොටසක්වත් පියවීම සහ ජලය අපතේ යැවීම අඩු කිරීම සඳහා ද වාරිමාර්ග ජලය පාවිච්චිය සඳහා ගාස්තුවක් අය කිරීම ද සලකා බැලිය හැකිය. ආරක්ෂක රෙගුලාසිවලට යටත්ව මහවැලි ජලාශවල ධීවර කටයුතු සඳහා අවසරපත් ලබාදීම ද සංචාරක කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ විනෝද සහ ක්‍රීඩා කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම ආදිය මගින් අතිරේක ආදායම් උපදවීමේ වෙනත් ක්‍රම පිළිබඳව සලකා බැලිය හැකිය.

සුදුසුකම් ලත් අවදානම් තක්සේරුකරුවන් විසින් සියළුම විශාල පරිමාණයේ ජලාශ ව්‍යාපෘති පිළිබඳව ඉංජිනේරු විගණනයන් කාලීනව පැවැත්වීමට බල කෙරෙන නීතිරීති සහ ජලාශ වේලිවල සුරක්ෂිතතා ප්‍රමිතීන් පිළිබඳ නීතිරීති සම්පාදනය කිරීම ද අවශ්‍යව ඇත. ජලාශ වැඩබිම්වල රැකියාවන්හි පවතින අවදානම සඳහා රක්ෂණ ක්‍රමයක් පිළියෙල කිරීම සහ වෘත්තීයමය හා පුහුණු සේවකයන් දුරස්ථ ප්‍රදේශවල දුෂ්කර කාර්යයන්හි නිරතව සිටින්නන් රඳවා ගැනීමට දිරිදීමනා ක්‍රමයක් ඇති කිරීම ද ප්‍රයෝජනවත්ය. එලදයි දනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාරයක්, නැවත වන වගාව සහ නව වනාන්තර බිහි කිරීමේ යෝජනා ක්‍රම ද ඇතුළත් ජල පෝෂක ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කිරීම පිණිස සුදුසු පියවර ද ගත යුතුය.

දේශීය අරමුදල් භාවිතා කරමින් ව්‍යාපෘති 26 ක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. දේශීය සහ විදේශීය අරමුදල් භාවිතා කරමින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ව්‍යාපෘති සඳහා වූ පිරිවැය පිළිවෙලින් රුපියල් 4෧ ලක්ෂ 225 ක් සහ රුපියල් 4෧ ලක්ෂ 357 ක් විය. නිදහසෙන් පසුව බලයට පැමිණි සෑම රජයක්ම පාහේ ජලාශ ඉදිකිරීම, ප්‍රධාන වාරිමාර්ග ඉදිකිරීම සහ ඉඩම් සංවර්ධන කටයුතුවල විශාල වශයෙන් අරමුදල් ආයෝජනය කර ඇත. නමුත් මෙම වත්කම් නියමිත පරිදි නඩත්තු කිරීමක් සිදුවී නැති අතර, එම තත්ත්වය අනාගතයේදී නඩත්තු පිරිවැය අධික වශයෙන් ඉහළයාමට හේතු වනවා පමණක් නොව මෙම සම්පත් උන උපයෝජනයට ලක්වීමට සහ එම ඉදිකිරීම් බිඳවැටීමේ අවදානමකට ලක්වීමට ද ඉඩ සලසනු ඇත.

වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 'වජ්‍යවුල' වැඩ සටහන තුළින් ප්‍රධාන සහ මධ්‍යම පරිමාණයේ වාරිමාර්ග යෝජනා ක්‍රම සඳහා සහභාගිත්ව වාරිමාර්ග කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. කුඩා වැව් දහසක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ රජයේ වැඩසටහන යටතේ වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වර්ෂය තුළදී කුඩා වැව් විශාල සංඛ්‍යාවක් ප්‍රතිසංස්කරණය කළේය.

3.3 සමාජ යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ලඟ්‍යමණි, ආගතික ව්‍යුහය සහ ක්‍රියාකාරීත්වය

ලෝක බැංකුව මෑතකදී සඳහන් කළ පරිදි, බොහෝ අංශයන්ගෙන් ශ්‍රී ලංකාව දැනටමත් සහලු සංවර්ධන අභිමතාර්ථයන් සපුරාගනු ලැබ ඇති අතර, ප්‍රාථමික අංශය සඳහා සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීම, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානතාවය මෙන්ම ළදරු සහ මාතෘ මරණ අනුපාතිකයන් අඩු මට්ටමක පවත්වා ගැනීම ඒ අතර ප්‍රධාන වේ. සමාන ආදායම් ලබන සංවර්ධනය වන රටවල් හා සැසඳීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ මූලික සමාජ දර්ශකයන්, ඉතා ඉහළ අගයක් ගනු ලබන අතර ඒවා බොහෝ දුරට සංවර්ධිත රටවල් හා සමාන මට්ටමක පවතී. එසේ වුවද මෙම සමාජ දර්ශකයන්, ජාත්‍යන්තර තරගකාරී සේවා සැපයුම් තත්ත්වයක් දක්වා වර්ධනය වී නොමැති අතර, ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් අත් කර ගැනීමට අවශ්‍ය ජවය සැපයීමට අසමත්ව ඇත. එමෙන්ම, විශේෂයෙන්ම ගුණාත්මක බවින් උසස් සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපනික සේවාවන් සඳහා වර්ධනය වන ඉල්ලුම සපුරාලීමට අසමත්වීම නිසා මෙතෙක් ලබාගත් ජයග්‍රහණයන් තව දුරටත් පවත්වාගෙන යාම අභියෝගයට ලක්ව ඇති අතර මේ සියළු දර්ශකයන් ගුණාත්මක වශයෙන් සහ සේවා සැපයුම් අංශයෙන් සලකා බලන විට ක්‍රමානුකූල පිරිහීමකට ලක්ව ඇත.

සෞඛ්‍යය

2004 වර්ෂයේදී සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය ප්‍රධාන පසුබෑම් කිහිපයකට ලක්විය. පෙර වර්ෂයේදී මෙන්ම රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය සේවය නිරන්තර වැඩ වර්ජනවලට ලක්වූ අතර එමඟින් සේවා පහත වැටීමෙන් මහජනතාව මහත් අසීරුතාවයකට පත් විය. බෙංගු උණ සහ බෙංගු රත්කපාන උණ නැවත මතු වීම හේතුවෙන් 13,000 කට අධික පිරිසක්

පීඩාවට පත්වූ අතර ජීවිත 73 ක්ද අහිමි විය. මෙම තත්ත්වය මහජන මුදල් නිශ්චිත ඉලක්කයකින් තොරව රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා දිගුකාලීනව යොමු කරවීමේ අපහසුතාවය පැහැදිලි කරයි. රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය සේවයේ සමහර අංශයන්හි පිරිහීම, පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජනයවලින් තරමක් දුරට සමනය වූ අතර විශේෂයෙන්ම රෝග සුව කිරීමේ අංශයේ ආයෝජන මේ අතින් කැපී පෙනේ. කෙසේ වුවද බොහෝ දුරට පොදු භාණ්ඩයක ස්වරූපය ගනු ලබන රෝග නිවාරණය, අරමුදල් ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා හා රාජ්‍ය අංශයේ වෙනත් දුර්වලතා නිසා මෙතෙක් ශ්‍රී ලංකාව ළඟා කර ගෙන තිබූ ජයග්‍රහණයන් යටපත් කරනු ලැබ ඇත. එම නිසා සෞඛ්‍ය සේවා මනාව ඉලක්කගත කිරීම මගින් නිශ්චිත රෝග නිවාරණ කටයුතු සඳහා අරමුදල් ඉතිරි කරගැනීමට හැකි වන අතරම ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ක්‍රියාකාරීත්වය ඉහළ නැංවීමටද හේතුවනු ඇත. රෝග නිවාරණ කටයුතු සඳහා පෞද්ගලික අංශයට ලැබෙන දිරිගැන්වීම් ඉතාමත්ම අවම මට්ටමක පැවතීම නිසා මෙය ඉතාමත්ම වැදගත් කරුණක් වේ.

සෞඛ්‍ය අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ ජනාධිපති කාර්ය සාධන බලකාය මගින් 1997 දී, කරන ලද නිර්දේශ ක්ෂේත්‍ර පහක් ආවරණය වන පරිදි 2004 වර්ෂය තුළදීද ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිණි. එක් දිස්ත්‍රික්කයක් සඳහා අවම වශයෙන් එක් රෝහලක් බැගින් වැඩි දියුණු කිරීම, විශේෂිත අවශ්‍යතාවයන් සඳහා වන ක්ෂේත්‍රයන් ආවරණය වන පරිදි සේවා අවස්ථාවන් පුළුල් කිරීම, සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් සංවර්ධනය කිරීම, විකල්ප මූල්‍යකරණ ක්‍රියාමාර්ගයන් සහිතව ආයතනික ව්‍යුහය ප්‍රතිසංස්කරණයට ලක්කිරීම හා පෞද්ගලික අංශය සමඟ සම්පත් බෙදා ගැනීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම මෙම ක්ෂේත්‍රයන් වේ. මෙම ක්ෂේත්‍රයන් හා සමගාමීව 2003 ඔක්තෝබර් මස ජපාන අන්තර් ජාතික සහයෝගිතා ආයතනයේ සහයෝගය මත සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය මගින් ජාතික සෞඛ්‍ය සංවර්ධනය සඳහා වූ ප්‍රධාන සැලැස්ම පිළියෙළ කරනු ලැබීය.

3.8 සංඛ්‍යා යටහත සෞඛ්‍ය සේවය

ශීර්ෂය	2002	2003	2004(අ)
රාජ්‍ය අංශය			
රෝහල් සංඛ්‍යාව (බටහිර වෛද්‍ය සේවය)	605	606	598
ඇඳුන් සංඛ්‍යාව	59,781	61,808	60,328
මධ්‍යම බෙහෙත් ශාලා	385	387	375
වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	7,459	8,342	8,749
සහකාර වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	1,295	1,289	1,276
ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	16,455	16,799	17,038
හෙද සේවක සංඛ්‍යාව	16,139	16,711	17,316
උපස්ථායක සංඛ්‍යාව	6,955	6,880	6,696
පෞද්ගලික අංශය			
රෝහල් සංඛ්‍යාව (බටහිර වෛද්‍ය සේවය)	ලැංකො	172	174
ඇඳුන් සංඛ්‍යාව	ලැංකො	8,500	8,650
මුළු රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය වියදම (රු. බිලියන)	24.9	27.5	34.4
වර්තන වියදම (රු. බිලියන)	20.2	22.1	25.9
ප්‍රාග්ධන වියදම (රු. බිලියන)	4.7	5.4	8.5

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ, පෝෂණ සහ උච්ච වෛද්‍ය සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

එක් දිස්ත්‍රික්කයක් සඳහා අවම වශයෙන් එක් රෝහලක් බැගින් වැඩි දියුණු කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ ප්‍රාදේශීය රෝහල් 34 ක් අදියර කීපයක් යටතේ සංවර්ධනය කිරීමට තෝරා ගනු ලැබිණි. මානසික සෞඛ්‍ය සේවා පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම හා විමධ්‍යගත කිරීම සඳහා, එක් දිස්ත්‍රික්කයක අඩුම වශයෙන් එක් මානසික පුනරුත්ථාපන අංශයක් හෝ පිහිටුවීමට පියවර ගනු ලැබීය. මෙයට අමතරව, වැවිලි අංශය යටතේ පැවති රෝහල් 50 ක් රාජ්‍ය අංශය යටතේ වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා හඳුනාගනු ලැබ ඇත. මෙයින් රෝහල් 22 ක් දැනටමත් රජය වෙත පවරාගෙන වැඩි දියුණු කර ඇත.

අලෙවි කළහැකි සේවාවක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය සේවාව, පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජන ඉහළ යාමත් සමඟ තරඟකාරීත්වයක් කරා ක්‍රමානුකූලව යොමු වෙමින් පවතී. මෑත කාලීනව, පෞද්ගලික ආරෝග්‍ය ශාලා විශාල වශයෙන් බිහිවීම මගින් පෙන්නුම් කරනුයේ රාජ්‍ය අංශය ගුණාත්මක වශයෙන් උසස් සෞඛ්‍ය සේවයක් සැපයීමට අසමත් වීම නිසා එම ඉල්ලුම සපුරාලීමට ඇති වූවක් බවයි. සෞඛ්‍ය පහසුකම් සඳහා සංචාරකයන් පැමිණීම වැනි විශේෂිත වෙළඳපොළක් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සැපයීම මගින් සංචාරකයන් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව දරණ උත්සාහයට මෙය විශේෂයෙන් සම්බන්ධ වේ. සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමෙහි පෞද්ගලික අංශයේ දියුණුව වර්ධනය වීමත් සමඟ ගුණාත්මක භාවය සහ ප්‍රමිතීන් ආරක්ෂා කිරීම පිණිස වෙළඳපොළ මූලික වූ නියාමන ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම අත්‍යවශ්‍යය.

සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමෙහි පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය, සෞඛ්‍ය අංශයේ සමස්ත බිඳවැටීම වළක්වාලීමට ප්‍රබල ලෙස දායක වී ඇති බව පැහැදිලිය. රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවය සතු විශාල දැනුම් සම්භාරය පෞද්ගලික අංශය වෙත මුද්‍ය හැරීම තුළින් මෙම තත්ත්වය බොහෝ දුරට සාර්ථක කරනු ලැබ ඇත. මේ අනුව රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවයට අනුයුක්ත විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් පෞද්ගලික සේවය සඳහා නීත්‍යානුකූලව මුද්‍ය හරිනු ලැබ ඇත. ඒ හා සමානව නීත්‍යානුකූලව නොවුනද රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවයේ කාර්මික ශිල්පීන්ගේ සේවයද පෞද්ගලික අංශය විසින් සපයා ගනු ලැබ ඇත. මෙම තත්ත්වය සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ යෙදවුම් පෞද්ගලීකරණයක් ලෙස සැලකිය හැකි අතර ඒ තුළින් සියළු පාර්ශ්වයන් ප්‍රතිලාභ ලබන බව පැහැදිලි වෙයි. මෙහි තවත් ඉදිරි පියවරක් ලෙස රජයේ විධිමත් ප්‍රමිතීන් යටතේ පෞද්ගලික වෛද්‍ය විද්‍යාල ආරම්භ කිරීමට අවසර ලබාදිය යුතුව ඇත. මෙවැනි පෞද්ගලික වෛද්‍ය විද්‍යාල, ජීව විද්‍යා විෂය ධාරාවෙන් අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන්ගේ වෛද්‍ය අධ්‍යාපන ඉලක්කයන් සපුරා ගැනීමට මග පාදන අතරම, රාජ්‍ය අංශයේ සම්පත් උගුණතාවය නිසා අධ්‍යාපනික අවස්ථාවන් අභිමිචන සිසුන්ට ලැබෙන වරප්‍රසාදයක්ද, යෙදවුම් වෙළඳපොළ තවදුරටත් ලිහිල් වීමද, රාජ්‍ය අංශයේ වෛද්‍ය විද්‍යාලයන්හි ගුණාත්මක භාවය වර්ධනයට හිතකර තරඟකාරී වාතාවරණයක්ද, වෛද්‍ය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ විශිෂ්ටත්වයට එළඹීමට සහ අවම කඩඉම් තීරණය කිරීමට

ද අවකාශ සලසනු ඇත. මේ නිසා වෛද්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මක භාවය අඩුවීම පිළිබඳව පවත්නා සැකය නොසැලකිය යුතු තරම් එකක් වන්නේ පෞද්ගලික අංශය මගින් දැනටමත් අනෙකුත් සේවාවන් රැසක් එනම්, ගොඩනැගිලි, උපකරණ, වාහන සහ බෙහෙත් ද්‍රව්‍ය වැනි සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ සියළුම යෙදවුම් නිෂ්පාදනය හා සැපයීමත් නිසාය.

අධ්‍යාපනය

අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ අඛණ්ඩ වර්ධනය, කඩිනම් ආර්ථික වර්ධනය සහ සංවර්ධනය සඳහා පුර්ව අවශ්‍යතාවයකි. අධ්‍යාපන පද්ධතිය සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය, වෘත්තීය සහ තාක්ෂණික අධ්‍යාපනය සහ අවසන් වශයෙන් උසස් අධ්‍යාපනය යන පුළුල් පරාසයක් තුළ පැතිරී පවතී. පසුගිය දශකය තුළ, ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අංශය මගින් පවත්වාගෙන ගිය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ අඩුපාඩු මඟහරිමින් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත්වීමේ සැලකිය යුතු පරිදි ප්‍රසාරණය වී තිබේ.

1998 දී හඳුන්වා දුන් අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ රාජ්‍ය අංශයේ අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීමටත්, සේවා බෙද හැරීම විධිමත් කිරීමටත්, සෑම මට්ටමකම අධ්‍යාපනික ආයතනවල ආර්ථික සහ සමාජීය අදාළත්වය දියුණු කිරීමටත් මූලික වශයෙන් ඉලක්ක කරන ලදී. මෙම කාලය තුළදීම විශ්ව විද්‍යාල සහ වෘත්තීය පුහුණු අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් රාජ්‍ය අංශය තුළ තෘතීය අධ්‍යාපන අවස්ථාවන් ඇති කිරීම සහ ප්‍රසාරණය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී.

වර්තමාන සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තීන්, ප්‍රාදේශීය විෂමතාවයන් අඩු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. මේ අනුව, ග්‍රාමීය සහ අර්ධ නාගරික ප්‍රදේශවල යටිතල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමට පියවර කීපයක් ගෙන ඇත. මීට 'තවෝද්‍යා පාසැල් වැඩසටහන' සහ එම ප්‍රදේශවල ගුරුවරුන් සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීමද ඇතුළත්ය.

පාසල් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක භාවය සහ අදාළත්වය වැඩි දියුණු කිරීමට පියවර රාශියක් ගෙන තිබුන ද ඒවායේ ක්‍රියාකාරීත්වය පෙන්නුම් කරනු ලැබුයේ ඉතා සුළු ප්‍රගතියකි. එම පියවරයන් නම්, ක්‍රියාකාරකම් පාදක අධ්‍යාපන පිවිසුම් හඳුන්වාදීම, විෂය ධාරාවට තොරතුරු තාක්ෂණ අධ්‍යාපනය ඇතුළත් කිරීම, ශිෂ්‍ය උපදේශනය ඇතුළත් කිරීම සහ වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශන වැඩසටහන් ඇති කිරීම සහ ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය වැඩි දියුණු කිරීම යනාදියයි. කෙසේ නමුත්, මෙම පියවරයන් මගින් වෙනස්වන ලෝක ව්‍යවහාරයට ගැලපෙන පරිදි, රටේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය, ආංශික වර්ගීකරණයකට අනුකූලව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය තවදුරටත් පැහැදිලි කරවයි.

රජයේ පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමය පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය දක්ෂතා සහ සුදුසුකම්ලත් ගුරුවරුන්ගේ හිඟය දිගුකාලයක් තිස්සේ පවතින ගැටළුවක් වන අතර

3.9 සංඛ්‍යා සටහන
සාමාන්‍ය හා විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය

ශීර්ෂය	2002	2003	2004 (අ)
සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය			
මුළු පාසල් සංඛ්‍යාව	10,508	10,473	10,458
රජයේ මුළු පාසල් සංඛ්‍යාව (අ)	9,829	9,790	9,766
ඉන්: ජාතික පාසල් සංඛ්‍යාව	323	323	324
වෙනත් පාසල්	679	683	692
පෞද්ගලික	80	85	85
පිරිවෙන්	599	598	607
මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව ('000)	4,179	4,098	4,031
තව ඇතුළත් කර ගැනීම් ('000)	325	316	302
මුළු ගුරුවරු සංඛ්‍යාව ('000)	196	197	196
ශිෂ්‍ය/ගුරු අනුපාතය (රජයේ පාසල්)	22	21	21
අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ මුළු වියදම (රු. බිලියන) (අ)	37	39	42
වර්තන	31	32	33
ප්‍රක්ෂිප්ත	6	7	9
විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය			
විශ්ව විද්‍යාල සංඛ්‍යාව	13	13	13
ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව (අ)	48,666	64,291	64,801
කම්කාරවරුන්ගේ සංඛ්‍යාව (ආ)	3,390	3,543	3,611
උපාධිලත් සංඛ්‍යාව	9,027	10,730	ෆු.නො.
කලා සහ සෞන්දර්ය අධ්‍යයනය	3,288	3,456	ෆු.නො.
වෘත්ති සහ කළමනාකරණ අධ්‍යයනය	2,018	2,121	ෆු.නො.
නීතිය	170	307	ෆු.නො.
ඉංජිනේරු විද්‍යා	1,060	652	ෆු.නො.
වෛද්‍ය විද්‍යා	754	1,274	ෆු.නො.
විද්‍යා	1,159	1,876	ෆු.නො.
අනෙකුත්	578	1,044	ෆු.නො.
ප්‍රථම උපාධිය සඳහා තව ඇතුළත්වීම්	12,144	25,471(ඊ)	13,396

(අ) තාවකාලික
(ආ) අක්‍රීයව පවතින පාසල් හැර
(ඇ) උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ වියදම් ද ඇතුළත් ය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
(ඈ) විවෘත විශ්ව විද්‍යාලයේ ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව ඇතුළත් නැත
(ඉ) වර්ෂය ආරම්භයේ දී
(ඊ) 2001 අගෝස්තු (12,431) සහ 2002 අප්‍රියෙල් (13,040) යන වර්ෂ දෙකෙහිම පැවති අනො. (උප) විභාගයෙන් පුද්ගලික ලැබූ සිසුන් 2003 වර්ෂයේ දී ඇතුළත් කර ගන්නා ලදී.

වර්තමානයේදී එය උග්‍ර වී ඇත. සංවර්ධිත රටවල ගුරුවරයකු වශයෙන් සේවය කිරීමට අවසර පත්‍රයක් ලබා ගැනීම සඳහා උපාධිධාරීන් විසින් ගුරු පුහුණුව පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාවක් හැදිරිය යුතුය. මෙවැනි පුහුණු පාඨමාලාවලට ගුරු වෘත්තීය රැකියාවක් වශයෙන් තෝරාගත් උපාධිධාරීන් සඳහා නවීන ඉගැන්වීම් ක්‍රම, අධ්‍යාපන මනෝවිද්‍යාව සහ ඔවුන්ගේ වෘත්තීය අභිවෘද්ධිය සඳහා ස්වයං අධ්‍යයන කටයුතු ඇතුළත්ය. එම නිසා පාසල්වල ගුරු පුරප්පාඩු පිරවිය යුත්තේ සිය වෘත්තීය ලෙස ගුරු වෘත්තීය තෝරාගත් පුද්ගලයන්ගෙන් මිස වෙනත් විකල්ප රැකියා අවස්ථා නොමැති නිසා ගුරු වෘත්තීය තෝරාගත් අයගෙන් නොවන බව සැලකීම ඉතා වැදගත්ය. තවද ගුරු වෘත්තීය සඳහා බඳවාගත් පුද්ගලයන්ට දක්ෂ ගුරුවරුන් වීම සඳහා ඉගැන්වීමේ ක්‍රම සහ අධ්‍යාපන මනෝ විද්‍යාව යන ක්ෂේත්‍රවල සම්පූර්ණ පුහුණුවක් ලබා දිය යුතුය.

දෙසැම්බර් මාසයේදී ඇති වූ සුනාමි උදම් රළසාමාන්‍ය අධ්‍යාපන අංශයටද දැඩිලෙස බලපෑවේය. එමගින් පාසල් 68 ක් සම්පූර්ණයෙන් විනාශ වී ගිය අතර, පාසල් 105 ක් අර්ධ වශයෙන් විනාශ විය. එමෙන්ම විශාල පාසල් සංඛ්‍යාවක් අවනත වූවත් සඳහා නිවාස බවට පත්විය. හානියට පත් වූ

පාසල් නැවත ගොඩනැගීම සඳහා රුපියල් දශලක්ෂ 1,131 වැය වේගයී ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

රාජ්‍ය ඒකාධිකාරය යටතේ පවත්නා ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය ගෝලීය ප්‍රවණතාවන්ට ගැලපෙන අයුරින් බොහෝ ක්ෂේත්‍රයන් තුළ ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයක් සැපයීමට මෙන්ම අවශ්‍ය ඉල්ලුම සපුරාලීමට ද අසමත් වී ඇත. මෙම අසමත්වීම පාසල් යන වයසේ සිසුන් විශාල සංඛ්‍යාවක් ශ්‍රම බලකායට එක්වීම, විශ්ව විද්‍යාලීය අධ්‍යාපනය වෙනුවට වෘත්තීය පුහුණුව තෝරා ගැනීම, අධ්‍යාපනය සඳහා විදේශගත වීම සහ දේශීය සිසුන් ඇද ගැනීම සඳහා විදේශීය අධ්‍යාපන ආයතන වාණිජමය ස්වරූපයෙන් පෙනීසිටීම යනාදී බොහෝ දර්ශකයන් මගින් පිළිබිඹු කරයි. බලපෑම් ඇති කරන කණ්ඩායම්වල දැඩි විරෝධතාවය හේතුවෙන් බොහෝ සෙයින් අවශ්‍යවී ඇති තීරණයක් වන උසස් අධ්‍යාපන ක්‍රමය ලිහිල් කිරීමේ තීරණය තවදුරටත් කල් දීමට රජය පෙළඹී ඇත. එය බොහෝ දුරට ආනයනවලට හිතකර වන අයුරින් දේශීය නිෂ්පාදනයන් සීමා කිරීම හා සමානය. කෙසේ නමුත්, ශ්‍රී ලංකාව නිදහස ලබනවිටදී පැවති අධ්‍යාපන ක්‍රමය ගුණාත්මක වශයෙන් උසස් වූ නිසා විදේශීය සිසුන් ඇද ගැනීමට පවා සමත් වී තිබුණ බව මෙහිදී සඳහන් කළ යුතුය.

විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත්වීම, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල අඩු ආදායම් ලාභී පවුල්වල ශිෂ්‍යයන්ට උසස් අධ්‍යාපන වරම් අහිමිවේය යන අදහස නිසා එයට විරුද්ධතාවය ප්‍රකාශ වේ. එබැවින් එවැනි සිසුන් සඳහා සහය දැක්වීමට නම් රජයේ මැදිහත්වීම මගින් උසස් අධ්‍යාපනය අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යා යුතු යැයි තර්ක කෙරේ. කෙසේ නමුත්, මෙම තර්කයට සහය දක්වන්නන් එහි මූලික යථාර්තය තේරුම් ගැනීමට අසමත් වී ඇති බව පෙනී යයි. රජයේ විශ්ව විද්‍යාලවල ප්‍රමාණවත් නොවන සැපයුම හේතුවෙන් එම පන්තියේම සිසුන් පිරිසක් විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනයෙන් ඉවත් කර තිබෙන අතර පොහොසත් දෙමාපියන්ට ඔවුන්ගේ දරුවන්ට විදේශ විශ්ව විද්‍යාලයන්හි අධ්‍යාපනය ලබා දීමට හැකියාවක් ද තිබේ. පෞද්ගලික විශ්ව විද්‍යාල සඳහා අවසර ලදහොත්, රාජ්‍ය අංශයේ විශ්ව විද්‍යාල සඳහා ඇති ඉල්ලුමේ කොටසක් පෞද්ගලික විශ්ව විද්‍යාල සඳහා මාරු වී යන බැවින් එම හිඬු සඳහා අඩු ආදායම් ලබන පවුල්වල සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්ථා සැලැස්. තවදුරටත්, පෞද්ගලික හා රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාල අතර ඇතිවන තරඟකාරීත්වය මගින් සියළු දෙනාටම ප්‍රතිලාභ උපදවමින් හා විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ විශිෂ්ටත්වය කරා යොමු කරවමින් ගුණාත්මක බව මෙන්ම නවීකරණයන් ඉහළ යනු ඇත.

කෙසේ නමුත් විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය පිළිබඳ නීතිරීති ලිහිල් කිරීම අර්ථවත් ලෙස අනුබද්ධ විශ්ව විද්‍යාල පිහිටුවීමේ ක්‍රම සහ අඛණ්ඩ අධීක්ෂණයන් හා වෙනස්වන ලෝක ප්‍රවණතාවයන්ට ගැලපෙන අයුරින් අවශ්‍ය ප්‍රමිතීන් පවත්වා ගැනීම සඳහා කාලානුරූපව ඇගයීමට ලක් කිරීමත් ඒ සමඟ

සිදුවිය යුතුය. ශ්‍රී ලංකාව ද ඇතුළත්ව දියුණු වෙමින් පවත්නා සහ මධ්‍ය ආදායම් රටවල දේශීය අධ්‍යාපන ආයතනයන් සමඟ එක්සත් රාජධානියේ සහ ඕස්ට්‍රේලියාවේ බොහෝ විශ්ව විද්‍යාල අනුබද්ධිතව පවතී. තවද දියුණු පණිවුඩ හුවමාරු හා තොරතුරු තාක්ෂණය ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් දුරස්ථ අධ්‍යාපනය ලෝකය පුරා ඉදිරියට යමින් තිබේ. එම නිසා රටකුළු උසස් අධ්‍යාපනය ලබා ගැනීමේ අවස්ථාවන්හි පවතින දුර්වලතාවන් සැලකිල්ලට ගෙන උසස් අධ්‍යාපනයේ විකල්ප ක්‍රම පිළිබඳව ගවේෂණය කළ යුතුය.

ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික අධ්‍යාපනයේ සමාජීය ප්‍රතිලාභ, පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභවලට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ බැව් ජාත්‍යන්තර අධ්‍යයනයන් මගින් පෙන්වා දෙයි. එමගින් ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික අධ්‍යාපනය සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ ආයෝජනය අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමේ යෝග්‍යතාව සනාථ කරයි. කෙසේ වෙතත්, තෘතීය අධ්‍යාපන අංශයේ පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභ ඉහළ අගයක් ගනී. එබැවින් පෞද්ගලික අංශය තෘතීය අධ්‍යාපන අංශයේ ආයෝජනයට දායකවීමට කැමැති බව පැහැදිලි වේ.

තොරතුරු තාක්ෂණය සහ අතිකුත් වෘත්තීය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයන්හි අධ්‍යාපනය සපයන පෞද්ගලික හා රාජ්‍ය අංශයේ ආයතන කීපයක් ම පවතී. මෙම ආයතනවලින් සමහරක් වනුයේ ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු තාක්ෂණ ආයතනය, ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය, වරලත් කළමනාකාරීත්ව ගණකාධිකාරී ආයතනයේ ශ්‍රී ලංකා ශාඛාව, ජාතික ව්‍යාපාර කළමනාකරණ ආයතනය සහ ශ්‍රී ලංකා බැංකුකරුවන්ගේ ආයතනය යනාදියයි.

කාර්මික අධ්‍යාපන හා පුහුණු කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව තරුණ තරුණියන් සඳහා වෘත්තීය පුහුණු පාඨමාලා පවත්වන කාර්මික විද්‍යාල 36 ක් පාලනය කරණු ලබයි. 2004 දී විවිධ තාක්ෂණික අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය පුහුණු වැඩසටහන්වලට ලියාපදිංචි වී සිටි මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 54,000 ක් විය. ශ්‍රී ලංකා වෘත්තීය පුහුණු අධිකාරිය රැකියා විරහිත තරුණ තරුණියන් සඳහා පුහුණු සහ අර්ධ පුහුණු පාඨමාලා පවත්වයි. ජාතික කාර්මික අධ්‍යාපන ආයතනය, ජාතික ආධුනිකත්ව යෝජනා ක්‍රමය යටතේ පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික කාර්මික අධ්‍යාපන ආයතනය ගුරුවරුන් සඳහා පුහුණු පාඨමාලා රාශියක් පවත්වා ඇත. එසේ ම ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ සහය ඇතිව ආරම්භ කරන ලද නිපුණතා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන්ට අමතරව විෂය මාලා සංවර්ධනය, ඉගෙනුම් ආධාරක සහ විෂයානුබද්ධ සංවර්ධන කටයුතු වලද නියැලී ඇත.

උපදේශකවරුන්ගේ සහ තාක්ෂණ නිලධාරීන්ගේ හිඟය සහ පුහුණු පාඨමාලාවලට අවශ්‍ය උපකරණ සැපයීමට අවශ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපාදන නොමැතිවීම කාර්මික අධ්‍යාපනය හා වෘත්තීය පුහුණු අංශයේ බරපතල ගැටළුවක් වී ඇත. ගුරුවරුන්ගේ දක්ෂතාවය වැඩි දියුණු කිරීම තුළින් හා විෂයමාලා සංවර්ධනය තුළින් වෘත්තීය පුහුණු අංශයේ

ගුණාත්මක භාවය සහ අදාළත්වය ඉහළ දැමීම හා පුහුණු ආයතනවල පවත්නා යටිතල පහසුකම් උසස් තත්ත්වයට පත් කිරීම මෙම අංශයේ ප්‍රධාන අභියෝගයන් වෙයි.

නිවාස සහ නාගරික සංවර්ධනය

අඛණ්ඩ ජනගහණ වර්ධනය සහ ආර්ථික සංවර්ධනයන් සමඟ නිවාස සහ නාගරික යටිතල පහසුකම් සඳහා ඇති ඉල්ලුම වර්ධනය වේ. දැනටමත් නිවාස සඳහා පවතින දැඩි ඉල්ලුමට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ නව නිවාස සඳහා වන ඉල්ලුම වාර්ෂිකව නිවාස ඒකක 80,000-100,000 ප්‍රමාණයකින් වැඩි වෙමින් පවතින බව ඇස්තමේන්තු කර ඇත. ඒ සමඟම වැඩි දියුණු කිරීම් අවශ්‍ය, ප්‍රමිතියට වඩා පහළ මට්ටමක පවතින නිවාස ද විශාල සංඛ්‍යාවක් පවතී.

රජයේ කාර්යභාරය සෘජුව වශයෙන් නිවාස සපයන්නකුගේ සිට ඒ සඳහා පහසුකම් සලසන්නකු ලෙස වෙනස් වුවද, නිවාස සඳහා රජයේ සැලකිය යුතු සහභාගිත්වය නවදුරටත් පවතී. ආදායම් මට්ටම ඉහළ යාමත් සමඟ පෞද්ගලික අංශය, විශේෂයෙන් මැදි සහ ඉහළ ආදායම් ලබන ජනතාවගේ නිවාස අවශ්‍යතාවය සපුරාලන ශක්තිමත් අංශයක් ලෙස නැගී එමින් සිටී.

ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය (ජා.නි.සං.අ.) ධීවර සහ සාගර සම්පත් අමාත්‍යාංශය (ධී.සා.ස.අ.) සහ වැවිලි මානව සංවර්ධන භාරය (වැ.මා.සං.භා.) රාජ්‍ය අංශයේ නිවාස සම්පාදනයේ ප්‍රධාන තැනක් ගනී. ජා.නි.සං.අ. ආදර්ශ ගම්මාන නිවාස වැඩසටහන, වතු නිවාස වැඩසටහන සහ සෘජු ඉදිකිරීම් වැඩසටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය. ජා.නි.සං.අ. සෙවන පියස වැඩසටහන යටතේ දුප්පත් නිවාස සඳහා ස්ථිර සෙවිලි ද්‍රව්‍ය සපයනු ලබයි. මෙයින් වඩාත්ම දුප්පත් කොටස් වහළ සැකිල්ල සඳහා වන වියදම් පිරිමසා ගැනීමට රුපියල් 10,000 අමතර මූල්‍ය ප්‍රදානයකට හිමිකම් ලබයි. 2004 දී මෙම වැඩසටහන යටතේ, ගෘහ ඒකක 2,133 ක් ප්‍රතිලාභ ලැබීය. කෙසේ නමුත් 2004 ජා.නි.සං.අ. මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ නිවාස වැඩසටහන්හි මන්දගාමී බවක් පෙන්නුම් කෙරුණි. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ මූල්‍ය සංරෝධකයන්ය. 2004 දී ධී.සා.ස.අ. නිවාස ඒකක 714 ක් ධීවර ජනතාව සඳහා ඉදිකරනු ලැබීය. 2004 දී වැ.මා.සං.භා. වැවිලි සංවර්ධන ආධාර වැඩසටහන යටතේ වතු අංශයේ නිවාස ඉදිකිරීමේ සහ වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘති කීපයක්ම අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. නාගරික සංවර්ධන සහ ජල සම්පාදන අමාත්‍යාංශයේ නිරසර පුරවර වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය වන සීමාසහිත රියල් එස්ටේට් එක්ස්චේන්ජ් සමාගම (REEL) කොළඹ නගරයේ නාගරික දිළිඳු ජනතාව සඳහා නිවාස සපයනු ලබයි. 2005 දී මෙම වැඩටසහන යටතේ නිවාස ඒකක 3,000 ක් ඉදිකිරීමට යෝජිතය.

නිවාස පිළිබඳ රජයේ ප්‍රතිපත්තිය වනුයේ දැනට පවතින නිවාස හිඟය සහ අනාගතයේ ඇතිවිය හැකි නිවාස ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා පෞද්ගලික නිවාස ඉදිකිරීම් දිරිගැන්වීමේ

අදහසින් නිවාස මූල්‍ය සහ ණය පහසුකම් සඳහා යෝග්‍ය වාතාවරණයක් සැකසීමය. වසර 3 ක කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ වතු අංශයේ නිවාස ඒකක 50,000 ක් ඉදිකිරීම සඳහා නිවාස වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය මූලික ප්‍රාග්ධනය ලබා දීමට යෝජනා වී ඇත. පහළ සහ මධ්‍යම ආදායම් ලබන ජනතාව සඳහා නිවාස ඒකක 300,000 ක් වැඩි දියුණු කිරීමට රජය ද ඉලක්ක කර ඇත. වාණිජ බැංකු හරහා රජයේ සේවකයන්ට සියයට 4 ක සහනදායී පොලී අනුපාතිකයකට රුපියල් දශලක්ෂයක් දක්වා වූ ණය මුදලක් ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර දැනටමත් රජය විසින් ගෙන ඇත. දරිය හැකි මිලකට නිවාස සැපයීම සඳහා ආයෝජන මණ්ඩල දිරිගැන්වීමද සමග හඳුනාගත් ඉඩම්, දේපල සංවර්ධකයින් වෙත ලබා දීමටද යෝජනා කර ඇත. විදේශ සේවයේ නියුතුව සිටි ආපසු පැමිණෙන්නන් සඳහා නව නිවාස ණය යෝජනා ක්‍රමයක්ද 2005 අයවැය මගින් යෝජනා කර ඇත.

2004 දී මූල්‍ය අංශය මගින් ලබාදී ඇති නිවාස ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගොස් ඇත. 2004 දී වාණිජ බැංකු මගින් ලබාදී ඇති නිවාස ණය ප්‍රමාණය, රුපියල් බිලියන 15 කින් පමණ වැඩිවී ඇත. රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව, එච්.ඒ.ඒ. බැංකුව සහ ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව එකතුව 2004 දී නිවාස ණය 18,741 ක් ප්‍රදානය කර ඇති අතර 2003 දී 28,289 ක් ප්‍රදානය කර තිබුණි.

සුනාමි රළ මගින් විනාශ වූ නිවාස ඉදිකිරීමද 2005 දී මුහුණ දීමට ඇති සුවිශාල අභියෝගයකි. 2004 දෙසැම්බර් මාසයේදී ඇති වූ සුනාමි රළ නිසා නිවාස 65,000ක් පමණ සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශවී ඇති අතර නිවාස 44,000ක් පමණ අර්ධ වශයෙන් හානි වී ඇති බවට ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

2001 දී කරන ලද ඇස්තමේන්තුවලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මහ නගර සභා සහ නගර සභා ප්‍රදේශයන්හි ජීවත්වන

නාගරික ජනගහණය සියයට 14.6 ක් විය. එතැන් සිට ප්‍රාදේශීය සභා කීපයක්ම නාගරික ප්‍රදේශ ලෙස උසස් කිරීමට හඳුනාගත් අතර, එමගින් නාගරික ජනගහණය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වෙමින් පවතී.

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය (නා.සං.අ.) නාගරික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් සැලසුම් කිරීමේ සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැදගත් මෙහෙයක් ඉටු කරනු ලබයි. නා.සං.අ. නාගරික සැලසුම් සහ නාගරික සංවර්ධනය පිළිබඳව පළාත් පාලන ආයතන සඳහා උපදේශක සේවාද සපයනු ලබයි. පරිපාලන සහ වෙළෙඳ සංකීර්ණ ඉදිකිරීම, නගර වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘති, කර්මාන්ත ව්‍යාපෘති, ඒකාබද්ධ ව්‍යාපෘති සහ සමාජ සහ සංස්කෘතික ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීම නා.සං.අ. යේ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් කටයුතුවලට ඇතුළත් වේ. ඒකාබද්ධ නාගරීකරණ සැලසුම් ප්‍රවේශය තුළින් නගර සංවර්ධන සැලසුම් කඩිනමින් පිළියෙළ කිරීම 2004 දී නා.සං.අ. හි ප්‍රධාන යලක්කය විය. ගාල්ල මාතර සහ හම්බන්තොට නගර සඳහා සංවර්ධන සැලසුම් පිළියෙළ කර අවසන් කර තිබුණද, සුනාමියෙන් පසුව එම බලපෑමට ලක්වූ ප්‍රදේශවල ප්‍රතිසංස්කරණ සහ නැවත ඉදිකිරීම් ඇතුළත් නව සැලසුම් පිළියෙළ කිරීම සඳහා වැඩසටහනක් දියත් කිරීමට සිදුවිය.

සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන්

2004 දී සමෘද්ධි ආදායම් සහනාධාරය යටතේ පවුල් දශලක්ෂ 1.9 ක් සෘජුවම ප්‍රතිලාභ ලැබූ අතර, එය මුළු ජනගහනයෙන් සියයට 41 ක් පමණ විය. කෙසේ නමුත් ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවට අනුව 2002 වර්ෂයේ දී රුපියල් 1,423 ක් වූ දරිද්‍රතා රේඛාවට පහළින් ජීවත් වන ජන සංඛ්‍යාව සියයට 19 ක් පමණ විය. මෙමගින් පෙන්නුම් කරනුයේ සත්‍ය වශයෙන්ම දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන කුටුම්භ සඳහා පමණක් ප්‍රතිලාභ වැඩි කිරීමේ සහ රාජ්‍ය

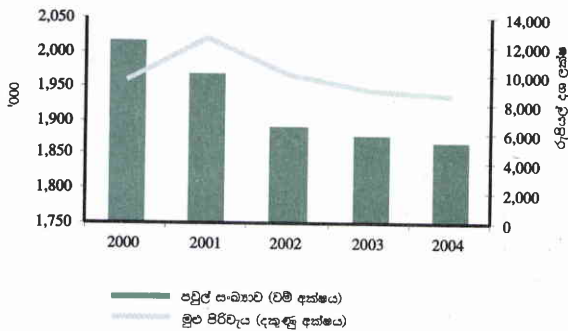
3.10 සංඛ්‍යා සටහන
සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහන
සහනාධාරලාභී පවුල් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රදානයන්හි වටිනාකම 2002 - 2004

එක් පවුලකට ප්‍රදානය කළ මුදල් ප්‍රමාණය (රුපියල්)	2002		2003		2004 (අ)	
	පවුල් සංඛ්‍යාව	වටිනාකම රු. දශලක්ෂ	පවුල් සංඛ්‍යාව (අ)	වටිනාකම රු. දශලක්ෂ	පවුල් සංඛ්‍යාව (අ)	වටිනාකම රු. දශලක්ෂ
සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහන						
රු. 1,000	3,954	67	3,801	47	3,616	44
රු. 700 (2002 නොවැ. මස සිට රු.600)	589,460	5,663	586,318	4,233	584,635	4,211
රු. 400	335,727	1,860	336,203	1,613	334,672	1,608
රු. 350	320,759	1,400	322,701	1,351	327,168	1,369
රු. 250	238,593	701	243,225	723	249,022	742
රු. 140	398,244	242	383,783	657	364,945	617
එකතුව	1,886,737	9,933	1,876,031	8,623	1,864,058	8,591
එකතුව (රු. 125 හෝ රු.140 දීමනාව ලබන පවුල් හැර)	1,488,493	9,691	1,492,248	7,966	1,499,113	7,974
වියළි සලකන වැඩසටහන රු. 336 - 1260 (අ)	145,777	1,453	222,652	2,460	155,048	2,226
සෝෂල් පත්‍රිකා වැඩසටහන රු. 150 (2004 ජුනි මස සිට රු. 200)	83,171	80	90,866	117	103,967	127

(අ) නාවකාරික
(ආ) වසරේ දෙවන භාගයේ දී නිකුත් කරන ලද සමෘද්ධි නාවකාරික මහ පදනම් වේ.
(ඇ) කාලපරිච්ඡේදය අවසානයට

මූලාශ්‍රය: සමෘද්ධි කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව

3.6 රූප සටහන
සමෘද්ධි සුබසාධන වැඩසටහන

මූල්‍ය කෙරෙහි ඇතිවන පීඩනය අඩු කිරීමේ අරමුණින් සමාජ සුභ සාධන වැඩසටහන්වල ඉලක්කයන් වැඩි දියුණු කිරීමට අවශ්‍යවන බවයි.

2002 දී සම්මත කරන ලද සුභසාධන ප්‍රතිලාභ පනත මගින් සුබසාධන වැඩසටහන් පාරදෘෂ්‍යතාවයකින් යුතුව ඉලක්ක කරා යෑම සඳහා නෛතික රාමුවක් සපයයි. මෙය ක්‍රියාවට නැංවීමේ එක් පියවරක් වශයෙන් සුභසාධන ලාභීන් තෝරා ගැනීම සඳහා සුභසාධන මණ්ඩලයක් පත් කර තිබේ. මෙම පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් තෝරා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය වැඩි දියුණු කිරීම සහතික කරන අතර ප්‍රතිලාභ ලබාදීම සඳහා සුදුසු පවුල් තෝරා ගැනීමත්, අනිකුත් සුභසාධන වැඩසටහන් මගින් ප්‍රතිලාභ ලබන පවුල් ඉවත් කිරීම සහ අවසන් වශයෙන් දුප්පත් පවුල් සඳහා ප්‍රතිලාභ වැඩිකිරීමත් සහතික කෙරේ.

සමෘද්ධි වැඩසටහන සඳහා සමස්ත වියදම 2003 රුපියල් දශලක්ෂ 8,623 සිට 2004 දී රුපියල් දශලක්ෂ 8,591 දක්වා පහත වැටුණි. ආදායම් සහනාධාර වැඩසටහනින් සැබවින්ම ඉවත් කළ නමුත් සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රමය සහ අනිවාර්ය ඉතුරුම් අරමුදල සඳහා වාරික ගෙවීමට සහ අනිකුත් ප්‍රජා සංවර්ධන වැඩසටහන්වලට සහභාගි කරවා ගැනීම සඳහා මාසිකව රුපියල් එකසිය හතළිහක් ලබන පවුල් ද මෙයට ඇතුළත් වේ.

පරිසරය

ඕනෑම සංවර්ධන සැලැස්මකදී ධරණීය සංවර්ධනයට ප්‍රමුඛස්ථානය ලැබෙයි. ආර්ථික කටයුතුවලින් පැනනගින සෘණාත්මක බාහිරතාවන්, ස්වාභාවික පරිසරය මත අහිතකර බලපෑම් ඇති කරයි. එබැවින්, පාරිසරික නියාමන කටයුතු සඳහා ආර්ථිකමය වූ උපකරණ යොදා ගැනීම, එලදැයි ලෙස බලගැන්වීම හා මහජනයා දැනුවත් කිරීම පරිසර සංරක්ෂණයේදී විශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. වේගවත් ආර්ථික සංවර්ධනයක් සහ ස්වාභාවික සම්පත්වල

නිරසාරත්වය අතර තුලනාත්මක භාවයක් පවත්වා ගැනීම පිළිබඳ වගකීම පැවරී ඇති පාරිසරික සහ ස්වාභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය (පා.ස්වා.ස.අ.) පරිසරය සංරක්ෂණය කිරීම පිණිස පියවර කිහිපයක් ගෙන ඇත.

මධ්‍යම කඳුකරයෙහි ජලාධාර ප්‍රදේශ සංරක්ෂණය කිරීම පිණිස පා.ස්වා.ස.අ. මගින් ජාතික තෙත්බිම් ප්‍රතිපත්තියක් සහ ජාතික ජලාධාර ප්‍රදේශ කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තින් යෝජනා කර ඇති අතර, ඒ සඳහා 2004 දී අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ඇත. නිරසාර නිෂ්පාදන සහ පරිභෝජන රටාවක් අනුගමනය කිරීමට මාර්ගෝපදේශකත්වය සැපයීම අරමුණු කර ගනිමින් එම අමාත්‍යාංශය මගින් ජාතික පවිත්‍ර නිෂ්පාදන ප්‍රතිපත්තිය සහ උපායමාර්ග සැලසුම් කර ඇත. නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී අපජේයාම් අවම කිරීම මගින් අමුද්‍රව්‍ය කාර්යක්ෂම ලෙස භාවිතා කිරීම ද පරිසරාත්මක වශයෙන් උසස් ක්‍රම භාවිතා කිරීම ද බලකොටසක් සහ ජල සම්පත් කාර්යක්ෂම ලෙස භාවිතා කිරීම ද එමගින් අවධාරණය කරනු ලබයි. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන (එ.ජා.සං.වැ.) තුළින් මූල්‍ය ආධාර ලබා ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාව සඳහා පැරණි තාක්ෂණය පිළිබඳව ජාතික ප්‍රතිපත්ති හා උපාය මාර්ග සැලසුම් කිරීම පා.ස්වා.ස.අ. මගින් ආරම්භ කරනු ලැබීණි. ගොඩබිමෙහි සිදු කරන ක්‍රියාකාරකම් මගින් සමුද්‍රීය පරිසරය සුරැකීම පිණිස ජාතික ක්‍රියාත්මක සැලැස්මක් වෙරළ සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ධීවර සහ සාගර සම්පත් අමාත්‍යාංශය, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, සහ නිවාස සහ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයේ ද සහභාගිත්වයෙන් යුතුව පා.ස්වා.ස.අ. මගින් සැලසුම් කරන ලදී. වායුගෝලීය සම්පත් කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය (එයාර් මැක්) මගින් වායු දූෂණය පිළිබඳව මහජනයාගේ අවබෝධය වැඩි දියුණු කිරීම පිණිස විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාවට නැගූ අතර, 'පිරිසිදු වායුගෝලයක් සඳහා ක්‍රියාත්මක සැලැස්ම-2007' ද මෙම වසර තුළදී සකස් කරන ලදී.

ජාත්‍යන්තර පාරිසරික ගිවිසුම් පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීම, සම්බන්ධීකරණය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිස පා.ස්වා.ස.අ. මගින් අන්තර්ජාතික පාරිසරික ගිවිසුම් පිළිබඳ තොරතුරු පරිශීලන මධ්‍යස්ථානය 2004 දී ස්ථාපිත කරන ලදී. මෙම ගිවිසුම්වලට 'කාන්තාරීකරණය හා නියඟය වැලැක්වීම සඳහා වන එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතිය', 'අන්තරායකාරී අපද්‍රව්‍ය දේශසීමා හරහා ප්‍රවාහනය කිරීම හා බැහැරලීම පාලනය කිරීම සඳහා වන බාසල් සම්මුතිය' සහ 'කල්පවත්නා කාබනික දූෂණ කාරක පිළිබඳ ස්ටොක්හෝම් සම්මුතිය' අයත් වේ.

1992 බ්‍රසීලයේදී පවත්වන ලද රියෝ සමුළුවේදී ශ්‍රී ලංකාව ද ඇතුළුව බොහෝ රටවල් විසින් සම්මත කර ගන්නා ලද 21 වෙනි සියවස සඳහා වූ න්‍යාය පත්‍රයට (Agenda 21) සමගාමීව පරිසර සංරක්ෂණය සඳහා දේශීය න්‍යාය පත්‍රයක් සකස් කර ගැනීම ද අවශ්‍යතාවයකි.

පාරිසරික සංරක්ෂණ අංශයේ නියාමන කාර්ය භාරය ඉටුකරණ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය (ම.ප.අ.) 2004 දී පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීම් 31 ක් පිළිබඳව ක්‍රියාත්මක විය. එයට අමතරව, විදුලිබල සම්ප්‍රේෂණ ජාලයට සම්බන්ධ කුඩා ජල විදුලි උත්පාදන ව්‍යාපෘති 16 ක් සහ ග්‍රාමීය ජල විදුලිබල ව්‍යාපෘති 15 ක් අනුමත කරනු ලැබීණි. 2004 වර්ෂය තුළදී ම.ප.අ. විසින් ව්‍යාපෘතීන් 215 ක් සඳහා පාරිසරික අනුමැතිය ලබාදී ඇත. කර්මාන්ත සඳහා පරිසර සුරැකුම් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම ම.ප.අ. යේ මූලික කර්තව්‍යයකි. 2004 දී ම.ප.අ. මගින් පරිසර සුරැකුම් බලපත්‍ර සඳහා ඉදිරිපත් කළ අයදුම්පත් 221 ක් පරීක්ෂාවට ලක්කළ අතර ඒ අතුරින් අයදුම්පත් 177 කට බලපත්‍ර නිකුත් කරන ලදී. එයට අමතරව, අනුමත කිරීමේ සහ නියාමනය කිරීමේ කටයුතු වේගවත් කිරීමේ අරමුණින් පරිසරය හා සම්බන්ධ කටයුතු 45 ක් පිළිබඳව ම.ප.අ. සතු බලය සහ කාර්යයන් පළාත් පාලන ආයතන වෙත පවරා දෙනු ලැබීණි.

විශේෂයෙන්ම කොළඹ නගරය තුළ, වායුගෝලීය පවිත්‍රතාවය ඉහළ නැංවීමට දායක වෙමින් බනිජ තෙල් බෙදහරින්නන් විසින් ගෝදගම් මිශ්‍රණය ඉතා පහත් මට්ටමක පවතින ඩීසල් බෙදහැරීම, 2004 ජනවාරි සිට ආරම්භ කරනු ලැබීණි.

පරිසර හිතකාමී අයුරින් ඝන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම විශේෂයෙන් නාගරික ප්‍රදේශවල පවතින ප්‍රධාන ගැටළුවකි. ස්වාභාව ධර්මයේ දෘෂ්ඨි කෝණයෙන් බලන විට අපද්‍රව්‍ය යනු අපද්‍රව්‍යයක් නොව සම්පතක් වන බැවින්, පළාත් පාලන ආයතනවලට එම අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය කිරීමට සහ බලශක්තිය නිපදවා ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට උනන්දු කළ යුතුය. නාගරීකරණයත් සමඟ නාගරික මධ්‍යස්ථාන කරා මහජනයා ඒකරාශී වීමත් ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයත් අධිකවීමත් නිසා අපද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කෙරෙන ප්‍රමාණයද අධික වීම නොවැළැක්විය හැකිය. එම අපද්‍රව්‍ය ක්‍රමවත්ව බැහැර කිරීමේ ක්‍රමයක් නොමැතිව ඒවා මාර්ගය දෙපස ගොඩගැසෙමින් පැවතීම වළක්වාලිය නොහැක. ම.ප.අ. ට ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳව සෘජුවම වගකීම පැවරී නැතත් එහි මගපෙන්වීම තුළින් පළාත් පාලන ආයතන වෙතින් මහජනතාවට ඉටුවිය යුතු වගකීම් ඉටු කිරීමට යොමු කිරීම මගින් ම.ප.අ. විශාල කාර්ය භාරයක් ඉටු කර ඇත. මධ්‍යම රජයෙන් පළාත් පාලන ආයතනවලට වාර්ෂිකව දෙනු ලබන දීමනාවලට සම්බන්ධ කරමින්, අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය සඳහා එම ආයතන උනන්දු කළ හැක. උද්‍යෝගීයයන් ලෙස දෙන ලද ප්‍රමිතීන්ට අනුව ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය කරනු ලබන ආයතන වලට මධ්‍යම රජයෙන් දෙනු ලබන ආධාරය වැඩි කිරීම කළහැක.